

VI. Akademiske Højtideligheder.

Reformationsfesten højtideligholdtes Torsdagen den 17de November 1898. Talen*) holdtes af Professor, Dr. M. C. Gertz. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Samme: »Stat og Statsforfatninger i Oldtidens Hellas«. 162 S. 4to.

Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Torsdagen den 13de April 1899. Universitetets Rektor, Professor, Dr. C. M. Reisz holdt Talen. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Samme: »Behandlingen af den kroniske Brystsyge fra Opdagelsen af Tuberkelbacillen«. 84 S. 4to.

VII. Videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket.

Underbibliothekar ved Universitetsbibliotheket, Dr. phil. *J. A. Fridericia* blev under 16de Februar 1899 udnævnt til Professor i Historie ved Universitetet fra 1ste Marts s. A. at regne, jfr. foran Side 24.

— Under 22de Marts s. A. blev 1ste Assistent ved Bibliotheket, Dr. phil. *Sofus Kristian Larsen* udnævnt til Underbibliothekar.

— Efter Overbibliothekarens Indstilling udnævnte Konsistorium under 12te April s. A. 2den Assistent, Dr. phil. *Dines Andersen*, 3die Assistent, Cand. mag. *Otto Severin Jensen* og Assistent paa Bibliothekets Læsesal om Eftermiddagen, Cand. mag. *Aage Friis* henholdsvis til 1ste, 2den og 3die Assistent ved Bibliotheket med de for disse Pladser fastsatte Lønninger, henholdsvis 2500 Kr., 1900 Kr. og 1500 Kr. aarlig, og extraordinær Medhjælper, Cand. mag. *Christian Lüttichau* til Assistent paa Læsesalen om Eftermiddagen med en aarlig Lønning af 1200 Kr., alt fra 1ste s. M. at regne.

— Cand. mag. *Alfred Krarup* blev efter Overbibliothekarens Indstilling under 6te Juni s. A. af Konsistorium udnævnt til Assistent ved Bibliothekets Læsesal om Eftermiddagen, fra 1ste September s. A. at regne, i Stedet for Cand. mag. R. L. Meyer, der fratraadte som Assistent den 31te August s. A. paa Grund af en længere Studierejse til Italien.

— Efter at Dr. phil. Fridericia var afgaaet fra Universitetsbibliotheket ved sin Udnævnelse til Professor i Historie, meddelte Konsistorium under 22de Marts s. A. Overbibliothekaren, at det havde vedtaget, at Assistent, Dr. phil. *D. Andersen* fra 1ste April s. A. overtog de af Dr. Fridericia tidligere udførte Forretninger ved Professorernes Læseindretning.

— Konsistorium meddelte under 12te Maj s. A. Assistent, Cand. mag. C. Lüttichau, der som extraordinær Medhjælper af Overbibliothekaren havde faaet Orlov fra 1ste April til 1ste Oktober s. A., Tilladelse til at fortsætte sit Ophold i England indtil 1ste Oktober s. A., under Forudsætning af, at hans Arbejder paa Bibliotheket udførtes af en af de andre uddannede Assisterter.

*) Trykt i Decemberhæftet for 1898 af „Tilskueren“.

2. Den botaniske Have.

a. Bevilling til en botanisk Undervisningsexkursion m. m.

Fra Direktøren for botanisk Have, Professor, Dr. phil. E. Warming modtog Konsistorium under 17de Maj 1898 et Andragende om, at der ligesom i Aarene 1893 og 1896 maatte blive bevilget et Beløb af 500 Kr. til i Sommeren 1899 at foretage en botanisk Undervisningsexkursion. Professor Warming bemærkede, at de tidligere Exkursioner vare foretagne henholdsvis til Fanø og Blaavand og til Skagen, at Antallet af de deltagende Studenter og yngre Kandidater hver Gang havde været c. 20 og at disse for de bevilgede 500 Kr. havde kunnet faa fri Befordring, foruden at Cand. mag. Raunkjær som hans Assistent havde haft fri Befordring og han selv havde faaet i alt Fald fri Befordring. Exkursionen i 1899 ønskedes foretaget til Vestjylland; nærmest havde han tænkt paa Silkeborg-Herning og et Punkt ved Vestkysten. At han fremdeles valgte Jylland, laa i, at Naturen her var saa meget afvigende fra det øvrige Danmark og særlig interessant — Hederne, Hedemoser, Klitter, Marsk, Plantager af Bjergfyr og andre Træer m. m. Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 15de Juni 1898 til Ministeriet Professor Warmings Andragende og paa Finanslovsforslaget for 1899—1900 blev paa Universitetets Udgiftspost 3. b., den botaniske Have, optaget extraordinært 500 Kr. til fornævnte Exkursion, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A Sp. 1069—70. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1899—1900.

— I Skrivelse af 13de Marts 1899 indberettede Direktøren for botanisk Have, at Kirke- og Undervisningsministeriet — efter hans Forslag om Udplantning af Naaetræer, særlig af Slægterne Gran, Fyr m. fl. i Sorø Akademis Skove eller muligvis i Sorø Akademihave, da disse Træer ikke ville trives i botanisk Have —, havde svaret, at Sorø Akademis Skovvæsen gjerne vilde bistaa Haven i den ønskede Retning, og havde anmodet ham om efter Forhandling med Overførster, Kammerherre, Dr. phil. Müller i sin Tid at indsende Forslag til eventuel Approbation. Paa Direktørens Forespørgsel, om Konsistorium havde noget mod Sagen at indvende, meddeltes der ham under 21de s. M., at man intet havde at erindre mod bemeldte Ordning.

b. Personlige Forhold vedrørende den botaniske Have.

Efter Indstilling fra Havens Direktør udnævnte Konsistorium ved Skrivelse af 18de Januar 1899 Stud. mag. *Morten Pedersen* til Assistent ved Havens Studiesamling fra 1ste s. M. at regne i Stedet for Cand. mag. F. Børgesen, der havde ønsket at fratræde denne Stilling.

— Konsistorium bifaldt ved Skrivelse af 21de Marts 1899, efter Indstilling fra Havens Direktør, at det Beløb af 400 Kr. paa Universitetets Udgiftspost 1. d., som i Henhold til Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelser af 29de Juli og 14de September 1892 indtil videre maa anvendes til Honorar for Arbejder ved den botaniske Haves Herbarier, jfr. Univ. Aarb. for 1891—92 S. 901, fra 1ste April 1899 maatte udbetales til Cand. mag. C. Ostenfeld i Stedet for til Cand. pharm. O. Gelert, der paa Grund af Sygdom ikke længere kunde udføre fornævnte Arbejder.

— Efter Indstilling fra Direktøren for den botaniske Have og Konsistorium bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 13de Juni 1899, at der udbetaltes Arbejdsmændene ved Haven Rasmus Wenzel og Hans Christensen samt Fyrbøder sammesteds Søren Jensen, der alle havde arbejdet i Haven i 25 Aar, et Gratiale paa 100 Kr. til hver, at udrede af det paa Udgifterne til Haven og Museet, bortset fra Brændsel, for Finansaaret 1898—99 sparede Beløb.

3. Det zoologiske Museum.

a. *Forslag om Forhøjelse af Assistancesummen for Museets 2den Afdeling.*

Under 13de Oktober 1898 udbad Ministeriet sig Konsistoriums Erklæring i Anledning af et Andragende fra Museumsraadet for zoologisk Museum om Forhøjelse af Assistancesummen for Museets 2den Afdeling med 200 Kr. Bestyreren for denne Afdeling oplyste i Andragendet, at der af den Afdelingen i sin Tid tilstaaede Assistancesum, 600 Kr., ydedes en Medhjælper et Honorar paa 500 Kr., og at det, da han havde arbejdet ved Afdelingen i 7 Aar og vist sig usædvanlig brugbar og i højeste Grad paa-lidelig og pligtopfyldende, var meget ønskeligt, om der kunde forskaffes ham et forhøjet Vederlag, der formentlig ikke kunde sættes lavere end til 200 Kr. aarlig.

I den af Universitetets Kvæstor afgivne Erklæring af 6te December s. A. udtalte denne, at naar det i Andragendet som Udgangspunkt for det deri fremsatte Ønske var anført, at der i sin Tid tilstodes 2den Afdeling en Assistancesum af 600 Kr., maatte dette fuldstændiggjøres med den Oplysning, at denne Assistancesum, 600 Kr., var en Del af den samlede Medhjælpsum for Museumsraadet til Beløb 3600 Kr., der hvert Aar paany blev fordelt ved en Skrivelse til Universitetskvæsturen. Uagtet det alligevel, som det nedenfor nærmere skulde blive forklaret, paa en vis Maade vilde være rigtigt at sige, at 2den Afdelings Assistancesum i en Række af Aar havde været 600 Kr., vilde det dog af det foranførte ses, at der her først og fremmest maatte spørges, om ikke den tilstrækkelige Assistance for 2den Afdeling maatte kunne tilvejebringes allerede ved en Omfordeling af Museumsraadets samlede Medhjælpsum. Før den nu gjældende Lønningslov af 12te April 1892 havde Museumsraadet til Medhjælp en samlet Sum af 3200 Kr., hvoraf 1000 Kr. vare forudsatte at skulle anvendes til Medhjælp ved at sammenordne de danske Insektsamlinger, jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 377—92, medens iøvrigt hver af de 3 Afdelinger til Stadighed havde 600 Kr. og paa Omgang 200 Kr., og de af de 3200 Kr. tilbageværende 200 Kr. vare bestemte til Kontorarbejde. Den samlede Medhjælpsum for Museumsraadet var i Forslaget til den nu gjældende Lønningslov for Universitetet foreslaet forhøjet fra 3200 Kr. til 4400 Kr., »da Museets 1ste Afdeling er stillet forholdsvis mindre heldigt, og det derfor vilde være højst ønskeligt, om den ved en forøget Arbejdskraft kunde overkomme en hurtigere Afvikling af de fra Museernes Forening hidrørende ufuldførte Arbejder«, jfr. Rigsdags-tidende 1891—92 Tillæg A. Sp. 3169—70. Ved den nye Lønningslov blev Museumsraadets samlede Medhjælpsum imidlertid ikkun forhøjet fra 3200 Kr.

til 3600 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1891—92 Tillæg B. Sp. 1530, og, da det i Anmærkningerne til Lønningslovforslaget var forudsat, at ikkun 1ste Afdeling havde Trang til forøget Assistance, var det overensstemmende hermed, at hele det opnaaede Tillæg, 400 Kr., blev tillagt denne Afdeling, saaledes at den faktiske Rettesnor for den aarlige Fordeling af Raadets samlede Medhjælpsum fremdeles var den samme som før den nye Lønningslov, kun at 1ste Afdeling nu havde faaet 1000 Kr. i Stedet for de tidligere 600 Kr. Efter den givne Fremstilling kunde det synes overflødigt at spørge, om der nu fra 1ste Afdeling maatte kunne afses noget Beløb til Fordel for 2den Afdeling, eftersom hin Afdeling ved den nye Lønningslov ikkun havde opnaaet 400 Kr. af de ønskede 1200 Kr. Allerede ved Finansloven for 1893—94 blev der imidlertid bevilget et Assistancebeløb af 800 Kr. i hvert af 3 Aar til hurtigere Afvikling af ufuldførte Arbejder for Museets 1ste Afdeling, jfr. Univ. Aarb. f. 1892—93 S. 60—61, og, efter at denne Bevilling var udløben, blev der under Hensyn til, at de paagjældende Formaal vel for en større Del vare naaede eller dog kunde ventes naaede i en nær Fremtid, men at der i Henseende til Præparering af Pattedyrenes Skeletmagasin endnu var et betydeligt Arbejde tilbage, ved Finansloven for 1896—97 for hvert af 3 Finansaar givet en Bevilling af 400 Kr. til det nævnte Ojemed. Men naar 1ste Afdeling saaledes, foruden hele det ved den nye Lønningslov bevilgede Tillæg af 400 Kr. til Assistance, allerede havde opnaaet en extraordinær Bevilling af ialt 3600 Kr. til Assistance ved Oparbejdelsen af sine Samlinger, syntes det ikke uden videre at kunne være givet, at denne Afdeling helt kunde stille sig udenfor det Krav paa forøget Bevilling til Assistance, som nu var fremkommet fra Bestyreren af Museets 2den Afdeling. Hvad Museets 3die Afdeling angik, blev denne i Forhold til de øvrige Afdelinger særlig gunstigt stillet allerede ved Ministeriets Resolution af 5te Juli 1878, idet der ved denne udenfor den Hjælp til Assistance, som denne Afdeling kunde erholde fra Museets samlede Assistancesum, blev tillagt Afdelingen de indtil da til konkologiske Arbejder anvendte 1000 Kr. om Aaret med den Bevæggrund at fremme Sammenordningen af de danske Insektsamlinger. Hvorledes denne særlige Bevilling nu end faktisk maatte være anvendt i Tidsrummet indtil Sommeren 1897, jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 377—92, maatte det dog antages, at der, allerede af Hensyn til den Museet ved Lov af 29de December 1862 § 1 særligt paalagte Opgave at oplyse Landets Naturforhold, i de 20 Aar, der vare forløbne siden Ministeriets Resolution af 5te Juli 1878, maatte være udrettet et betydeligt Arbejde til Sammenordning af de danske Insektsamlinger. Naar 1ste Afdeling, efter i 3 Aar at have oppebaaret 800 Kr. om Aaret som extraordinær Hjælp til sine Samlingers Oparbejdelse, havde kunnet nedsette sit Ønske om fortsat Hjælp i saa Henseende til ikkun at andrage 400 Kr. om Aaret, maatte der kunde spørges, om ikke 3die Afdeling nu til Fordel for 2den Afdeling maatte kunne afse et Beløb af sin extraordinære Medhjælpsum 1000 Kr., selvfølgelig efter indhentet Resolution fra Ministeriet.

Dersom de anførte Grunde til at spørge, om der ikke maatte kunne ske en Omfordeling af Museumsraadets samlede Medhjælpsum, ikke skulde kunne føre til et saadant Resultat som antydet, syntes de i hvert Fald at

maatte tale for, at Raadet maatte kunne opgive den hidtil fulgte Fremgangsmaade at lade 200 Kr. af de ved Lønningsloven bevilgede 3600 Kr. til Assistance tilfalde en af de 3 Afdelinger efter en for hvert Aar af Raadet tagen Bestemmelse — en gammel Ordning, som maatte antages at have forudsat alle 3 Afdelinger at være lige trængende til extraordinær Assistance en Gang imellem — og derimod lade disse 200 Kr. gaa over til at være et fast Tillæg til 2den Afdelings 600 Kr. Med det foreliggende Andragende for Øje synes det noget besynderligt, at 1ste Afdeling i 1897—98 havde erholdt disse vandrende 200 Kr. samtidig med, at den extraordinært havde 400 Kr. at raade over, og ligeledes at 3die Afdeling i 1898—99 havde de vandrende 200 Kr. til Raadighed samtidig med, at den extraordinært havde 1000 Kr. til Hjælp ved de danske Insektsamlinger. Da imidlertid 2den Afdelings Bestyrer allerede hidtil faktisk havde kunnet raade over disse 200 Kr. omtrent hvert 3die Aar, vilde han vel ikke paa den angivne Maade opnaa hele den Forbedring i sin Stilling, som han ønskede, men han vilde dog bedre kunne indrette sig med sin Assistance, end Tilfældet hidtil havde været. At Inspektør Levinson, der efter sit Opgivende anvendte sine 600 Kr. til Assistance saaledes, at han med de 500 Kr. betalte en Mand for 5 Timers Arbejde om Dagen og med 100 Kr. en anden Mand for 2 Timers Arbejde om Dagen, kunde ønske en forøget Hjælp, var forstaaeligt, men det forekom Kvæstor, efter hvad der foran var anført, at der, inden der gjordes Skridt til ny Bevilling, fra Museumsraadet burde foreligge en Forklaring paa, at det ikke selv kunde afhjælpe den foreliggende uheldige Ordning, medens der nu ikke engang var afgivet en Erklæring fra Raadet om, at det ikke saa sig i Stand hertil. Saaledes som Sagen forelaa, kunde han derfor ikke tilraade, at den blev sendt tilbage til Ministeriet med Konsistoriums anbefaling.

Museumsraadet udtalte derefter i Skrivelse af 19de December 1898 til Konsistorium, at det havde bestemt sig til at ansøge om, at de »vandrende« 200 Kr. foreløbig maatte gaa over paa 2den Afdeling, uagtet Raadet derved gav Slip paa en kjærkommen Hjælp, som dette Beløb saa ofte havde været for Afdelingerne, og uagtet det indsaa, at forskellige yderligere Krav, saaledes Opsyn med Museets Bibliothek, snart vilde blive rejst paa Assistancesummen. Museumsraadet meddelte tillige under 3die Februar 1899 følgende Oplysninger om fornævnte 200 Kr.'s skiftende Anvendelse for Museets 3 Afdelinger. Efter Museets Arkiv forekom de 200 Kr. først i Museumsraadets Formand, Etatsraad Steenstrups Skrivelse til Raadet af 24 Maj 1872 som sidste Post i Forslaget til Fordelingen af Assistancesummen, nemlig Post g.: til Honorar for extraordinær videnskabelig Hjælp ved en af Afdelingerne 100 Rdl. Formanden »stiller her det Forslag, at den ifjor vedtagne Fordeling af Assistancesummen fastholdes ogsaa for iaar, *og vel ogsaa for Fremtiden*, indtil der maatte stilles særligt Forslag om en Forandring i denne Henseende«. Forslaget godkjendtes saavel af Professor Schiødtte som af Professor Reinhardt, hvorpaa Skrivelsen til Kvæsturen af 29de Maj 1872 indledes med de Ord: »Efter Museumsraadets Beslutning vil den for indeværende Finansaar disponible Assistancesum, 1400 Rdl., blive anvendt paa samme Maade som tidligere med den Undtagelse, at de 100 Rdl., der

i Finansaaret 1871—72 bleve anvendte til Ordningsarbejder i Museets Arkiv, iaar stilles til Raadighed for Professor Reinhardt til dermed at honorere extraordinær videnskabelig Hjælp i Museets 1ste Afdeling«. At denne Ordning ogsaa stadig havde været fulgt og anerkjendt, derom vidnede den Passus i Univ. Retsregler I § 461 St. 4, »at der til Afdelingerne gives dels et fast aarligt Beløb (Annum), dels et staaende Beløb af 200 Kr., der efter Vedtægt tilfalder den enkelte Afdeling hvert tredje Aar«. Hertil kunde ogsaa føjes, at denne Vedtægt synes at stadfæstes af Kvæsturens Regnskaber, der siden 1872 stadig i Henhold til Skrivelser fra Museumsraadets Formand udvise en Vandring af fornævnte Beløb mellem de forskjellige Afdelinger. De i Aarenes Løb forekommende smaa Afgivelser i denne Turnus vare altid truffene efter Aftale mellem de paagjældende Afdelingsbestyrere indbyrdes. Om Vedtægtens Anerkjendelse vidnede ogsaa en under 20de Juni 1878 af daværende Universitetsbogholder Hørring udarbejdet Fremstilling, hvis Resultater accepteredes af Ministeriet i dets Skrivelse til Konsistorium af 5te Juli s. A., jfr. Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 354—55 Anm.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 20de Februar 1899 Museumsraadets sidste Andragende, hvorefter Ministeriet under 25 s. M. meddelte Konsistorium, »at det Beløb af 200 Kr., der af den til det zoologiske Museum bevilgede Assistancesum skiftevis tillægges de forskjellige Afdelinger hvert 3die Aar, indtil videre maa tillægges Museets 2den Afdeling».

b. Bevilling til Anskaffelse af Skabe til det zoologiske Museum.

I Henhold til 2de Andragender fra Museumsraadet for det zoologiske Museum blev der paa Finanslovforslaget for 1899—1900 under Universitetets Udgiftspost 3. c., det zoologiske Museum, optaget extraordinært et Beløb af 2909 Kr. til Anskaffelse af Skabe. I Motiverne bemærkede Ministeriet, at det ved Lov om det kgl. naturhistoriske Museums Overgang til Kjøbenhavns Universitet m. m. af 29de Decem. 1862 § 1 var stillet som en Hovedopgave for de naturhistoriske Museer at anlægge og udvikle saavel almindelige videnskabelige Samlinger som derfra adskilte Samlinger, der tjene til at oplyse, saa fuldkomment som muligt, Landets Naturforhold og navnlig for Dyrerigets Vedkommende fremstille saavel Arterne som disses Udvikling. For de danske Pattedyrs Vedkommende havde dette sidstnævnte Maal ikke hidtil været naaet, men efter at det zoologiske Museums Samling af danske jordfundne Knogler, til Dels ved Nationalmuseets Hjælp, i de senere Aar var bleven forøget, vilde der nu kunne tilvejebringes en systematisk ordnet Samling af de danske jordfundne Pattedyr, og det var da Tanken i Værelse med disse at anbringe Samlingen af danske, udstoppede og i Spiritus opbevarede, Pattedyr, saaledes at fornævnte Lovbestemmelse derved blev fyldestgjort. Til Udførelsen af denne Plan krævedes tre nye, for det paagjældende Værelse indrettede Vægskabe, der efter Overslag tilsammen vilde koste 2224 Kr., og en Forandring af nogle Skueborde, hvortil der vilde medgaa 220 Kr. I de fraflyttede Skabe, der fandtes i det Værelse, hvor en Del af de til Universitetet skænkede Lausenske Samlinger af amerikanske fossile Knogler var anbragt, vilde der da blive indsat andre Dele af denne Samling, som uagtet dens store Værdi hidtil havde maattet hengjemmes paa Museets

Loft, ligesom ogsaa den største Del af de i de senere Aar erhvervede danske jordfundne Knogler hidtil havde maattet anbringes her. Ogsaa til en anden Samling til Oplysning om vort Lands forhistoriske Fauna savnedes der Skabe, nemlig til Steenstrups store Samling af Bløddyrskaller. De to Skabe, der udfordredes til denne Samling, vilde kunne erholdes for ialt 240 Kr. Endelig var der en Del af Museets almindelige Mollusksamling, der fra det nuværende Museums tidligste Tid havde maattet henstaa paa dets Loft i gamle utætte Skabe og herved ikke blot havde været fjernet fra Benyttelse, men tillige havde maattet lide under stadig Tilstøvning. Til denne Samlings Anbringelse i de egentlige Museumslokaler ønskedes to Skabe, henholdsvis til 125 Kr. og 100 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1071—74.

Forslaget blev vedtaget af begge Rigsdagens Thing og Beløbet optaget paa Finansloven for 1899—1900.

c. *Bestemmelser om Ledelsen af de biologiske Undervisningskursus.*

Fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 15de April 1899 et Forslag fra Professor botanices, Dr. phil. E. Warming til nærmere Bestemmelser for de biologiske Undervisningskursus. Professor Warming bemærkede, at der, da den biologiske Havstation blev oprettet for ca. 10 Aar siden, ved Professor zoologiæ, Dr. Lütkenes Initiativ blev knyttet til den et biologisk Undervisningskursus, og der havde siden den Tid aarlig været givet Studerende fri Rejse til og frit Ophold paa Stationen for at nyde godt af den Vejledning, som yngre Zoologer og Botanikere paatog sig at give dem i Kjendskab til Havets Dyr- og Planteverden. Af de Forhandlinger, som førte til Ordningen af denne Sag, jfr. Univ. Aarb. f. 1889—90 S. 155—59, fremgik det, at den aarlige Bevilling blev stillet til Raadighed for den zoologiske Professor, og denne havde hidtil væsentlig alene havt Ledelsen af og Ordningen af de aarlige Kursus, dog efter Samraad med Professor botanices i Henseende til Valg af Lærer og botaniske Studerende for de enkelte Aar. I Aarbogen S. 158 hedder det: »Da den nuværende Professor botanices havde udtalt sin fulde Tillid til den nuværende Professor zoologiæ i denne Henseende (nemlig den nævnte Ordning), medens det dog maatte fremhæves, at Situationen ved indtrædende Forandringer i de personelle Forhold kunde blive en anden, udtalte Fakultetet sig for, at det nævnte Hverv overdroges Professor Lütken for hans Funktionstid som Professor zoologiæ«. Da de personelle Forhold nu bleve forandrede, var det Professor Warming magtpaaliggende, at den botaniske Professors Stilling blev noget nøjere bestemt, og han indsendte derfor til Godkjendelse Bestemmelser, der i det væsentlige nøje sluttede sig til den hidtidige Praxis.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 19de Maj 1899 det af Fakultetet og den tilkommende Professor zoologiæ, Dr. H. Jungersen, tiltraadte Forslag, hvorefter Ministeriet i Skrivelse af 14de Juni s. A. meddelte Konsistorium, at det bifaldt følgende Bestemmelser angaaende Ledelsen af de biologiske Undervisningskursus, navnlig med Hensyn til Professor botanices' Stilling:

»1. Det marine biologiske Sommerkursus for naturhistoriske Studerende bestyres af den zoologiske og den botaniske Professor i Forening; dog overtager den førstnævnte en Formands Rettigheder og Pligter, derunder Regnskabsvæsenet og alle løbende Forretninger.

2. Saavidt muligt afholdes hver Sommer baade et zoologisk og et botanisk Kursus, *enten* samtidig og paa samme Sted, saaledes at den zoologiske og den botaniske Lærer skiftes til at fungere for samme Hold Studerende (idet den ene f. Ex. underviser om Formiddagen, den anden om Eftermiddagen, eller de skiftes i Henseende til Dagene), — *eller* til forskjellig Tid og eventuelt ogsaa paa forskjelligt Sted.

3. Bestyrelsen vælger for hvert Aar Lærerne for Kursuset og, efter Samraad med disse, Sted og Tid for det samt Deltagere blandt de Studerende, der maatte melde sig.

4. Af den til Kursus bevilgede Sum afholdes alle Udgifter til dets Drift, derunder frit Ophold og saavidt muligt fri Rejse for Lærere og Studerende, samt Honorar for Lærerne.

5. I Universitetets Aarvog gives aarlig en Beretning om det sidst afholdte Kursus af den zoologiske og den botaniske Professor.

d. Bevilling til en biologisk Ferskvandsstation ved Furesøen.

Fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 16de November 1897 et af Fakultetet anbefalet Andragende fra Cand. mag. C. Wesenberg Lund om en Bevilling paa 1200 Kr. aarlig til en ved Furesøen oprettet biologisk Station til dér at anstille biologiske Ferskvandsundersøgelser over danske Ferskvandes Fauna og Flora.

I sit Andragende oplyste Cand. mag. Wesenberg Lund, at han, efter at være kommen hjem fra Ingolfexpeditionen, i hvilken han havde deltaget som Zoolog, ved Hjælp fra Carlsbergfonden havde erhvervet det Dækshus, der paa bemeldte Expedition havde tjent Naturforskerne som Arbejdslokale. Dette Dækshus var derefter blevet opstillet paa en af Grev Schulin velvillig overladt Grund ved Furesøen og i Maj 1897 indrettet dér efter Formaalets Tarv. Til Dækning af Udgifterne herved og til Anskaffelsen af Instrumenter samt et mindre Bibliothek havde han ialt modtaget 2732 Kr. af Carlsbergfonden, hvorhos han tillige havde modtaget forskellige Net og andre Apparater af Ingolfexpeditionens Materiale. Til Afholdelse af de aarlige Udgifter ved Stationen, til Undersøgelserrejser, Løn til en Mand, der skulde assistere, Reparationer m. m. havde Andrageren tillige haabet at kunne erholde Bidrag fra Carlsbergfonden, der imidlertid havde meddelt ham, at Fonden ikke kunde indlade sig paa at drive videnskabelige Institutioner, sligt maatte det være Statens Sag at tage sig af. Stationen, der havde været benyttet i Maj—September 1897 og som havde vist sig at være udmærket egnet til Formaalet, vilde imidlertid ikke kunne virke uden et aarligt Tilskud. De Undersøgelser, der skulde sættes i Gang paa Stationen, vare videnskabelige Undersøgelser over de danske ferske Vandes Fauna og Flora samt Planktonstudier i Lighed med de, der drives fra den biologiske Havstation. Lignende biologiske Ferskvandsstationer vare med samme Formaal for Øje blevne oprettede i Tyskland, Bøhmen, Frankrig, Finland og Nordamerika; i Norge

var en saadan under Forberedelse. Kjendskabet til vort Lands lavere Ferskvandsfauna og -Flora var meget ringe, ligesom det utvivlsomt maatte siges, at vi kun i ringe Grad havde deltaget i de biologiske Ferskvandsundersøgelser, der i de sidste 10 Aar havde spillet en saa stor Rolle i Udlandet og frembragt vigtige videnskabelige Resultater. Om end Undersøgelserne gennemgaaende vare af ren videnskabelig Karakter, vilde deres Resultater dog for en Del, navnlig hvad Planktonundersøgelserne angik, være af stor Betydning for en mere rationel Dyrkning af vore ferske Vande som Fiskevande og derved faa Betydning for Ferskvandsfiskeriet i det hele. For ogsaa at give yngre Naturforskere Adgang til at deltage i de paabegyndende videnskabelige Undersøgelser, var der ved Hjælp af et Beløb til Kursus ved den biologiske Havstation skaffet en yngre naturhistorisk Studerende Lejlighed til i 1½ Maaned i Sommeren 1897 at arbejde paa Stationen med forskellige Krebsdyrgrupper, og Stationen vilde forhaabentlig ogsaa i Fremtiden blive en Anstalt, hvorfra yngre Naturhistorikere kunne faa Lejlighed til at arbejde ude i Naturen.

Professor zoologiæ, Dr. phil. Lütken og Professor botanices, Dr. phil. Warming anbefalede i 2de Skrivelser Andragendet. Professor Warming fremhævede navnlig den nye Retning for naturhistoriske Studier, der havde arbejdet sig frem og havde vundet en tidligere uanet Interesse og Betydning, nemlig Studiet af Havenes og de ferske Vandes Plankton, med hvilket nye Navn betegnes alle de mere eller mindre mikroskopiske Former af Dyr og Planter, der svæve i eller flyde paa Havenes og Indsøernes Vande. Professoren bemærkede derhos, at den nye Station vilde kunne blive et meget vigtigt Hjælpemiddel for yngre Studerende til at drive Studier i den frie Natur af vore ferske Vandes Livsformer, og anbefalede varmt, at Cand. mag. Wesenberg Lund i sine Bestræbelser blev støttet af Staten, da der i ham havdes en fortrinlig Kraft, der med stor Begejstring og Energi havde taget Opgaverne op, og at man da ogsaa burde sé at benytte ham. Professor Lütken anbefalede, at den søgte Bevilling blev ydet i et vist Aaremaal, f. Ex. 5 Aar, efter hvilken Tid der bedst vilde kunne dømmes om, paa hvilken Maade en slig Institution hensigtsmæssigst kunde indordnes mellem vore andre Institutter til Kundskabs Udbredelse og til videnskabelige FormaaIs Fremme.

Konsistorium indstillede i Skrivelse af 30te November 1897 til Ministeriet, at der ved Behandlingen af Finanslovsforslaget for 1898—99 stilledes Forslag om den ansøgte Bevilling.

I en af *Universitetets Kvæstor* under 25de Januar 1898 til Ministeriet afgiven Erklæring bemærkedes følgende. Under Universitetets Udgiftspost 7. f. blev der aarlig til en Havstation for zoologiske og botaniske Studier bevilget et Beløb af 1800 Kr. Dette blev første Gang bevilget ved Budgettet for 1890—91 paa Kommunitetets Budget, men det blev ved Budgettet for 1891—92 som sigtende til Studerendes videnskabelige Uddannelse og derfor nærmest hørende under Universitetets Formaal overført til dettes Udgiftskonti. Af den i Rigsdagstidende 1889—90 Tillæg B. Sp. 457—58 givne Forklaring vilde da ogsaa disse 1800 Kr. ses at være tænkte anvendte saaledes, at der aarlig vilde medgaa 1200 Kr. til at bekoste 3 à 4 Studerendes Ophold i Sommermaanederne i den Transport-

baad, der af Indenrigsministeriet stilledes til Disposition, og 600 Kr. til en yngre Zoolog eller Algolog. Den væsentlige Udgift til en Station til videnskabelige Undersøgelser i Havfiskeriets Interesse bares derimod af den nu under Landbrugsministeriet henhørende Bevilling til »Driften af en dansk biologisk Station«, saaledes at der i Finanslovsforslaget for 1898—99 under § 18 II. B. 7 hertil var opført 14890 Kr. Endnu skulde bemærkes, at det Beløb af 600 Kr., der af fornævnte 1800 Kr. blev tænkt anvendt til en Lærer for de Studerende, ifølge Regnskaberne ikke blot udbetaltes som Honorar for Undervisning, thi i dette bestemte Øjemed syntes der f. Ex. i 1897 kun at være udbetalt 200 Kr., men derimod kunde antages iøvrigt at medgaa til Rejsseudgifter og Ophold ved Stationen for den eller de antagne Lærere.

Efter at Ministeriet under 19de Marts 1897 havde meddelt Universitetskvæsturen, at et Beløb af 145 Kr. 86 Ø., der vilde blive sparet paa de for 1896—97 til en Havstation bevilgede 1800 Kr., ved Skrivelse til Professor, Dr. phil. Lütken var bifaldet at maatte anvendes til Tilskud til et af Cand. mag. Wesenberg Lund oprettet biologisk Laboratorium ved Furesøen, havde denne nu ansøgt om, at der maatte blive tilvejebragt en aarlig Bevilling af 1200 Kr. til Opretholdelse af den oprettede Ferskvandsstation. Af de Andragendet meddelte Anbefalinger syntes det at fremgaa som utvivlsomt, at det ansøgte Beløb burde søges tilvejebragt, men det forekom dog Kvæstor tillige, at der var Grund til en nærmere Undersøgelse af, hvorledes dette Tilskud burde posteres, og til derfor at søge Bevillingen givet som midlertidig for 1898—99, indtil der i Finanslovsforslaget for 1899—1900 vilde kunne foreligge en nærmere Behandling af dette Spørgsmaal. I denne Henseende skulde Kvæstor fremsætte følgende Bemærkninger. Det Beløb af 1200 Kr., hvorom Cand. mag. Wesenberg søgte, var til aarlige Udgifter til Undersøgelserrejser i Landet, Løn til en Mand og Reparationer samt til Fornyelse og Forøgelse af Materiel. Naar det da kunde synes, som om en Bevilling under Universitetets Budget af disse 1200 Kr. kunde faa sin naturlige Plads ved Siden af Universitetets Bevilling af 1800 Kr. til en Havstation for zoologiske og botaniske Studier, vilde det dog ses, at hine 1200 Kr. vare bestemte til et helt andet Øjemed end de til Undervisning af Studerende bestemte 1800 Kr., nemlig til selve Opretholdelsen af Stationen, altsaa til det Øjemed, som for Havstationens Vedkommende helt blev fyldestgjort ved Landbrugsministeriets Foranstaltning. Da imidlertid en rationel Dyrkning af de danske ferske Vande som Fiskevande ogsaa var et ved Ferskvandsstationen tilstræbt Formaal, syntes der at kunne spørges, om det ikke gennem en Forhandling med Landbrugsministeriet maatte kunne opnaas, at dette overtog den til Ferskvandsstationens Opretholdelse fornødne Bevilling. Vel maatte det nemlig antages, at Bestræbelser til Fremme af Ferskvandsfiskeri ikke tilnærmelsesvis vilde kunne faa den Betydning for det offentlige som Arbejder for Saltvandsfiskeri, men paa den anden Side var der her ogsaa kun Tale om et Tilskud, der var langt mindre end det aarlig til Havstationen anvendte. Dog maatte bemærkes, at Ansøgeren ikke syntes at have tænkt sig at opnaa noget Vederlag og end ikke Kostpenge for sig selv, medens der dog, hvad enten det ene eller det andet Ministe-

rium tog sig af Sagen, maatte blive Spørgsmaal om at give ogsaa Forstanderen for Ferskvandsstationen en efter Forholdene afpasset Lønning og Kostpenge, saaledes som det var ordnet ved Saltvandsstationen. Den Nøjsomhed, som Ansøgeren havde udvist, stod formodentlig i Forbindelse med, at han nu i 2 Aar havde oppebaaret 600 Kr. om Aaret af J. L. Smiths Legat for viderekomne Studerende, men det vilde være bekjendt, at netop dette Legat paa ingen Maade burde anvendes til at lønne en Virksomhed, der blandt andet havde Fremme af praktiske Statsformaal til Opgave. Naar det saaledes maatte kunne tænkes, at Landbrugsministeriet vilde overtage samtlige Udgifter til Opretholdelsen af en biologisk Ferskvandsstation, derunder til Lønning og Ophold for Forstanderen, vilde Kirke- og Undervisningsministeriet endda have til Overvejelse, om der ikke under Universitetets Budget burde søges tilvejebragt en Bevilling til Studerendes Ophold ved en saadan Station og til deres Undervisning ved denne, idet de i Andragendet omtalte 1200 Kr. slet ikke vare beregnede paa Studerende, til hvilke Ansøgeren maaske, men i saa Fald vistnok med Urette, havde tænkt sig fremdeles at kunne erholde et stadigt Bidrag fra Universitetets Bevilling til en Havstation.

Selv om der maatte kunne tillægges foranførte Adskillelse imellem egentlige Universitetsudgifter og Statsudgifter nogen Berettigelse, kunde det maaske synes, som om det, eftersom det dog var Statskassen, der alligevel kom til at bære den samlede Udgift, maatte blive ligegyldigt, om denne fordeltes paa de to Ministerier eller ikke. Hertil vilde det dog kunne bemærkes, at Universitetet ikke gjerne burde have videnskabelige Institutioner paa sit Budget, om hvilke det maatte erkjendes, at de tillige i første Række havde praktiske Statsformaal til Øjemed, idet Forstanderne paa saadanne Institutter — som Følge af deres Forpligtelse til, naar der aabnede sig Udsigt til et praktisk Resultat for disse Statsformaal, at lægge endog al Kraft paa denne Side af deres Gjerning — maatte være unddragne det Tilsyn og den Autoritet, som egentlige Universitetsinstitutter ere undergivne, uden dog at have noget tjenstligt Ansvar overfor de Myndigheder, under hvis Omraade de i saa Fald arbejde. Med Anvendelse paa de her ommeldte Forhold vilde Adskillelsen mellem paa den ene Side Udgifterne til Opretholdelsen af en biologisk Ferskvandsstation og paa den anden Side Udgifterne til Studerendes Ophold og Undervisning ved denne føre til, at Bestyrelsen af sidstnævnte Udgifter helt vilde kunne overdrages Professoren i Zoologi, saaledes som Tilfældet var med de tilsvarende Udgifter ved Havstationen.

At den med en Bekostning for Carlsbergfonden af 2732 Kr. oprettede biologiske Ferskvandsstation ikke nu burde standses i sin Virksomhed, turde haabes erkjendt, og en Bevilling af Andragendet for 1898—99, saaledes at der i Finanslovforslaget for 1899—1900 kunde foreligge en for længere Tid bestemt Ordning af Spørgsmaalet, maatte derfor ogsaa Universitetskvæsturen anbefale. En Bevilling for 1898—99 af 1200 Kr. syntes at maatte kunne faa Plads under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2., Til videnskabelige Formaals Fremme ifølge særlig Bevilling til bestemte Personer eller Øjemed, fremfor paa Udgiftspost 7. f. ved Siden af Bevillingen til en Havstation for zoologiske og botaniske Studier, idet det formentlig netop vilde være en

Bevæggrund til nærmere Forhandlinger i denne Sag, at de nye 1200 Kr. til Ferskvandsstationen og de hidtilværende 1800 Kr. til Havstationen ikke kunde sideordnes.

Kirke- og Undervisningsministeriet sendte under 26de April 1898 Cand. mag. Wesenberg Lunds Andragende til Landbrugsministeriet og udbad sig — med Bemærkning, at det ikke vilde være utilbøjeligt til at yde et Bidrag i fornævnte Øjemed, — en Udtalelse fra Landbrugsministeriet, om dette maatte være villigt til at yde et Tilskud til Driften af fornævnte Ferskvandsstation. Sidstnævnte Ministerium svarede i Skrivelse af 5te Maj s. A., at det efter Omstændighederne vilde være villigt til af de til Fiskeri i Almindelighed for Finansaaret 1898—99 bevilgede Midler at stille et Beløb af 600 Kr. til Raadighed i fornævnte Øjemed, med Bemærkning, at det ikke i fremtidige Finansaar vilde kunne yde noget Tilskud til den paagjældende Foranstaltning. Ved Skrivelse af 14de Maj s. A. meddelte Kirke- og Undervisningsministeriet Konsistorium, at det af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. for Finansaaret 1897—98 disponible Beløb havde tilstaaet Cand. mag. Wesenberg Lund en Understøttelse af 600 Kr., og at der af Landbrugsministeriet var tilstaaet ham 600 Kr.

Paa *Finanslovforslaget* for 1899—1900 blev paa Universitetets Budget stillet Forslag om Optagelsen af en ny Udgiftspost 7. k., Til en biologisk Station ved Furesøen, 1200 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1089—90. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Bevillingen optaget paa Finansloven for 1899—1900.

4. Universitetets kemiske Laboratorium.

Fra Bestyreren af Universitetets kemiske Laboratorium modtog Konsistorium under 15de Juni 1898 et Andragende om, at Lønningen for Laboratoriets 3die Assistent paa Finanslovforslaget for 1899—1900 maatte blive forhøjet fra 1000 til 1500 Kr. Bestyreren bemærkede, at Lønningerne for Laboratoriets 4 Assisterter ved Lønningsloven af 12te April 1892 blev fastsat til 1700 Kr., 1500 Kr., 1000 Kr. og 1000 Kr. Der kunde imidlertid dengang ikke have nogen Sikkerhed for, hvorledes Forholdet vilde stille sig, naar Laboratoriet blev flyttet til det nuværende større Lokale. Det havde da ogsaa vist sig, at det var nødvendigt paa Grund af det store Antal lægevidenskabelige Studerende at indrette 3 selvstændige Afdelinger i Laboratoriet, hver med en Assistent som Leder for Undervisning, medens den 4de Assistent blev Forelæsningsassistent. Da Antallet af Deltagerne i de kemiske Øvelser gennemsnitlig var 165 pr. Halvaar, havde hver af de 3 Assisterter altsaa c. 55 Studerende til Vejledning i kemiske Øvelser, som blev givet 5 Dage i hver Uge. De 3 Assisterter havde saaledes ganske det samme Arbejde og Ansvar, hver i sin Afdeling, og Billighed talte derfor ogsaa for, at de maatte lønnes paa samme Maade. Bestyreren anbefalede derfor varmt, at Lønningen for 3die Assistent sattes op til 1500 Kr. og tilføjede, at der ikke ved de andre Laboratorier — Landbohøjskolen og den polytekniske Lærestanstalt — fandtes Undervisningsassistenter i Kemi med saa lav Lønning som 1000 Kr., og at Følgen af de nuværende Forhold let

kunde føre til, at Universitetslaboratoriet mistede sin dygtigste Assistent derved, at Vilkaarene vare gunstigere ved de andre Laboratorier.

Universitetets Kvæstor bemærkede i den af ham afgivne Erklæring af 25de Juni 1898. De nu bestaaende Lønninger for de 4 Assisterter ved Universitetets kemiske Laboratorium, nemlig henholdsvis 1700 Kr., 1500 Kr., 1000 Kr. og 1000 Kr. bleve bevilgede saaledes i Universitetets Budget for 1892—93 i Overensstemmelse med et Andragende, som Laboratoriets Bestyrer havde fremsat under Henvisning til, at dets da forestaaende Indflytning i sin nye Bygning vilde medføre en Forøgelse af Arbejdet for Assisterterne, jfr. Rigsdagstidende 1891—92 Tillæg A. Sp. 817—20. Samtidig forelaa der imidlertid for Rigsdagen et Forslag til en væsentlig Forandring i denne Ordning af Laboratoriets Assistanceforhold, idet der i Forslaget til Lov om de Universitetet og Kommunitetet vedkommende Lønningsforhold var optaget et Forslag om at omdanne den 1ste Assistentplads til et med stigende Lønning og med Pensionsret forbundet Embede som Inspektør ved Laboratoriet, jfr. Rigsdagstidende 1891—92 Tillæg A. Sp. 3163—64. I Universitetets Lønningslov af 12te April 1892 — der optog de nævnte, for Tidsrummet 1892—93 bevilgede Assistentlønninger — blev den anførte Forandring derimod ikke optaget, idet der, jfr. Rigsdagstidende 1891—92 Tillæg B. Sp. 1529—30, ikke fandtes Anledning til da at ansætte en Inspektør ved Laboratoriet, eftersom Spørgsmaalet om den fornødne Medhjælp ved dette efter Sagens Natur vilde blive gjort til Gjenstand for nærmere Overvejelse, naar dette Institut kom til at rykke ind i sin nye Bygning. Denne Indflytning skete i Efteraaret 1892, og Erfaringen havde vist, at de dermed indtraadte Forhold — om hvilke der under den forudgaaende Rigsdagssamling 1891—92 ikke kunde have nogen sikker Forestilling — i hvert Fald paa et Punkt førte hen til en forøget Bevilling til Assistance. Medens der nemlig i den fraflyttede Laboratoriebygning kun var 2 selvstændige Undervisningsafdelinger, var der i den nye Bygning 3 saadanne, hver med sin Assistent, der i hvert Halvaar havde at assistere ved Vejledningen af i Gjennemsnit 55 Studerende. Til 2 af disse Assisterter ved Undervisningen kunde der, som foran meddelt, raades over Lønninger af henholdsvis 1700 Kr. og 1500 Kr., medens der til den 3die af disse Assisterter ikkun havdes en Lønning af 1000 Kr. i Lighed med Lønningen for den alene til Assistance ved *Forelæsningerne* anvendte 4de Assistent ved Laboratoriet. Naar derfor Laboratoriets Bestyrer i et nu fremkommet Andragende havde anholdt om en Forøgelse af Laboratoriets Assistancesum med 500 Kr., for at den fornævnte 3die Assistent kunde erholde en Lønning af 1500 Kr., gik dette Andragende i Grunden kun ud paa at opnaa en saadan Ordning, at at der indenfor den ved Lønningsloven af 12te April 1892 givne Ramme for Laboratoriets Assistanceforhold kunde blive tillagt 3die Assistent samme Lønning som den for 2den Assistent ifølge Lønningsloven fastsatte, efter at nemlig den under denne Lovs Behandling forudsatte fremtidige Erfaring havde vist, at disse to Assisterter i Laboratoriets nye Bygning havde faaet selvsamme Arbejde og Ansvar.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 30te Juni 1898 blev der paa Finanslovforslaget for 1899—1900 under Universitetets Udgiftspost 1. d.,

den samlede Lønningssum, optaget et Beløb af 500 Kr. til Forhøjelse af fornævnte Assistentens Lønning, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1059—62. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Forhøjelsen optaget paa Finansloven for 1899—1900.

— Cand. polyt. E. V. Schou fratraadte den 1ste Marts 1899 Stillingen som 4de Assistent ved Laboratoriet; i hans Sted ansatte Bestyreren Cand. mag. *Hans Christian Winther*.

5. Det astronomiske Observatorium.

Under 19de November 1897 udbad Kirke- og Undervisningsministeriet sig Konsistoriums Erklæring over et med Professor astronomiæ, Dr. phil. Thieles Erklæring indsendt Andragende fra Ingeniør Th. Schäffer og Grosserer P. Holm paa et dansk Konsortiums Vegne om Tilladelse til paa det astronomiske Observatorium at lade opstille et *Normal-Uhr*, og om at dette ved Observatoriets Assistance stadig maatte blive reguleret, saaledes at det til enhver Tid angav Dansk Normal-Tid.

I Henhold til de fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Konsistorium under 12te Januar 1898 indsendte Erklæringer, meddelte Ministeriet under 25de s. M. Professor Thiele Bemyndigelse til at indrømme fornævnte Konsortium at opstille et Normal-Uhr paa Observatoriet og til at forpligte Observatoriet til at besørge dettes stadige Regulering, imod at Konsortiet enten en Gang for alle forsynede Observatoriet med det fornødne Apparat til automatisk Regulering, eller imod at Konsortiet aarlig indbetalte c. 1000 Kr. til Universitetskvæsturen som Honorar til Observatoriets Assistenten efter Anvisning af Observatoriets Direktør, hvorhos det yderligere blev at fastsætte, at alle Udgifter ved Anskaffelsen, Opstillingen, Vedligeholdelsen og Driften af de fornødne Apparater afholdtes af Konsortiet, idet Driftsudgifterne fastsattes af Observatoriets Bestyrer, og at Overenskomsten kun blev bindende for et kortere Aaremaal, f. Ex. 5 Aar.

Under 16de April 1899 indberettede Professor Thiele til Ministeriet, at Konsortiet under Navn af »Aktieselskabet Dansk Normal-Tid« havde valgt det Alternativ at betale et aarligt Vederlag for at faa et dem tilhørende Uhr stillet og reguleret ved Observatoriets Personales Hjælp og altsaa ikke paa automatisk Maade; der blev saaledes ikke Tale om noget som helst Observatoriet tilhørende Apparat, hvis Anskaffelse, Opstilling, Vedligeholdelse eller Drift kunde volde nogen Udgift. Han mente derhos at burde lette Aktieselskabets vanskelige Udvikling gennem de første Aar ved ikke strax at forlange et Vederlag paa 1000 Kr., men nøjes med 500 Kr. i det 1ste Aar og 800 Kr. i det 2det Aar. Derhos indsendte han følgende Forslag til en Kontrakt mellem fornævnte Aktieselskab og Observatoriet: »Aktieselskabet Dansk Normal-Tid opstiller og vedligeholder paa egen Regning et Normal-Uhr paa Observatoriet og forbinder dette Uhr med Aktieselskabets Central for elektriske Normal-Uhre. Observatoriet forpligter sig til stadig at stille og regulere dette Uhr, saaledes at det til enhver Tid angiver Dansk Normal-Tid. Som Vederlag for dette Arbejde og Besvær betaler Aktieselskabet til Observatoriet en aarlig Afgift, for det 1ste

Aar, regnet fra den Dag, Uhret opstilles paa Observatoriet, 500 Kr., for det 2det Aar 800 Kr. og derefter 1000 Kr. for hvert paafølgende Aar. Betalingen erlægges kvartalsvis forud, første Gang, naar Uhret er opstillet og i Funktion. Denne Overenskomst er uopsigelig fra Observatoriets Side i 5 Aar, regnet fra den Dag, Betalingen begynder. Efter Udløbet af de 5 Aar gjælder Overenskomsten paany for 5 Aar, medmindre den fra en af Siderne opsiges med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel.

I Henhold til en af Konsistorium afgiven Erklæring af 18de Maj 1899 meddelte Ministeriet under 25de s. M. Professor Thiele, at det intet fandt at erindre mod det indsendte Forslag til Kontrakten, dog saaledes, at det Vederlag, der skulde betales af Aktieselskabet, blev at indbetale til Universitetskvæsturen til Raadighed for Professor astronomiæ.

— Dr. phil. C. Burrau fratraadte den 31te December 1898 Stillingen som Assistent ved Observatoriet; i hans Sted udnævnte Konsistorium under 16de November s. A. Cand. mag. *Viggo Strøyberg*, fra 1ste Januar 1899 at regne.

6. De lægevidenskabelige Institutter.

a. Forhøjelse af Assistancesummen og Annuet for Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi og Overgang af den af Professoren i almindelig Pathologi benyttede Bolig fra Lejebolig til Embedsbolig.

Fra det lægevidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 29de April 1898 et Andragende om, at der paa Finansloven for 1899—1900 maatte blive stillet følgende Forslag vedrørende Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi: 1. Forhøjelse af den til underordnet Assistance (Laboratriekarl) fastsatte Sum med 480 Kr. aarlig; 2. Forhøjelse af Laboratoriets Annuum, af hvilket Brændsel, Belysning og Rengjøring blev betalt, med 1100 Kr. og 3. at Professoren i almindelig Pathologi, som for Tiden betalte 800 Kr. i Leje af sin Tjenestebolig, fik Fribolig ved Laboratoriet.

Til Motivering af disse Forslag gjorde Fakultetet opmærksom paa følgende. Ad 1. Den uforholdsmæssig ringe Sum, der var fastsat til underordnet Assistance, stammede fra en Tid, da Laboratoriet havde en ret midlertidig Karakter, og da man derfor ansaa det for rigtigst at hjælpe sig med ganske utilstrækkelige Arbejdsbetingelser, indtil dets varige Existens var sikret; der ansattes derfor ved Laboratoriet en Dreng, og man gav Afkald paa en voxen Laboratorietjener. Da imidlertid den betydelige Udvidelse af Laboratoriets Omfang og Virksomhed fandt Sted for 4 Aar siden, blev Ansættelsen af en Laboratorietjener uundgaelig nødvendig, og da han ikke blot gik til Haande ved Undervisningsafdelingen men ogsaa ved den nyoprettede serumtherapeutiske Afdeling, var der siden dennes Organisation af de hertil bevilgede Pengé udbetalt Laboratorietjeneren 33 Kr. 33 Øre maanedlig og fra 1ste April 1898 40 Kr. maanedlig, saaledes at han havde faaet henholdsvis 1000 Kr. og 1080 Kr. aarlig, — en Løn, der omtrent svarede til den, de andre Laboratorietjenere havde, og som endog maatte anses for ret beskeden i Forhold til det Arbejde, han ydede. Da Laboratoriet jo nu fra næste Semester blev betydeligt udvidet (se nedenfor), ansøgte Fakul-

tetet om, at Laboratorietjenerens Lønning for Fremtiden blev fastsat til 1080 Kr. aarlig, saa at hans Lønning ikke, saaledes som hidtil, delvis faldt den serumtherapeutiske Afdelings Budget til Last. ad 2. Forslaget om Forøgelse af Annuum med 1100 Kr. vilde formentlig findes tilstrækkelig motiveret derved, at det paa den ene Side trods stor Forsigtighed næppe havde været muligt at holde Laboratoriets Drift gaaende med det nuværende Annuum, og endvidere derved at Laboratoriet fra næste Semesters Begyndelse blev udvidet til omtrent sit dobbelte Omfang og beregnet paa det dobbelte Antal Arbejdspladser for Studerende. Til nærmere Oplysning kunde tjene, at de i Henhold til Finansloven for 1898—99 ny tilkommende Lokaler vare følgende: 1) en femfags Kursussal med tilstødende Thermo-statværelse, 2) et Arbejdsværelse og Kontor for Bestyreren, 3) et tofags Værelse til Assistenten, 4) et større tofags Værelse til kemisk Laboratorium, 5) to mindre Værelser paa et Fag hvert, 6) et Museumsværelse, 7) et Forværelse, 8) et Auditorium med c. 150 Pladser og tilhørende Forværelse, 9) et Akvarieværelse og 10) en Frøpark. At den herved nødvendiggjorte Merudgift til den aarlige Drift næppe kunde sættes lavere end 1100 Kr., var formentlig indlysende. ad 3. Til Motivering af Ansøgningen om, at Professoren i almindelig Pathologi erholdt Fribolig ved det af ham bestyrede Laboratorium, fremsatte Fakultetet følgende Meddelelser om Sagens Forhistorie; disse vilde tillige kunde give Oplysning om Aarsagen til den Undtagelsesstilling, som Professoren i almindelig Pathologi hidtil havde indtaget i Modsætning til alle de Universitetslærere, der havde Tjenestebolig ved de af dem ledede Institutter. Da der i Aaret 1892 blev stillet Forslag om, at Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi skulde henflyttes i nogle Værelser i det tidligere kemiske Universitetslaboratorium, bestemte Kirke- og Undervisningsministeriet samtidig, at Laboratoriets Bestyrer indtil videre skulde have Fribolig ved Laboratoriet i den tidligere af Professor chemiæ beboede Lejlighed. Dette meddeltes Bestyreren i Skrivelse fra Ministeriet af 11te November 1892. Da imidlertid Rigsdagens Samtykke til denne Ordning ikke var indhentet, modsatte Finansudvalget sig dens Gjennemførelse, og Ministeriet blev nødsaget til atter at fratage Bestyreren Friboligen, hvilket skete ved mundtlig Meddelelse til ham fra daværende Kultusminister Goos, som samtidig underrettede ham om, at Finansudvalget vel havde fundet det rigtigt, at Laboratoriets Bestyrer i Lighed med de andre Universitetslærere havde Tjenestebolig ved Instituttet, men at man paa Grund af de Omstændigheder, under hvilke Sagen var bragt frem, fordrede, at Bestyreren skulde betale en Husleje, som senere blev fastsat til 800 Kr. I Betragtning af, at den Bestyreren af Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi ved Ministeriets Skrivelse af 11te November 1892 tildelte Fribolig kun fratoges ham paa Grund af tilfældige Omstændigheder, — at man hidtil i saa stor Udstrækning som muligt havde givet Professorerne Fribolig ved de af dem bestyrede Institutter, saa at den for Professoren i almindelig Pathologi indførte Ordning var ganske uden Anologon ved Universitetet, — at en Forandring som den foreslaaede kun vilde medføre en ringe Merudgift for Statskassen, da Huslejen var forholdsvis lille, og Professoren nu som Lejer var fritaget for Skatter og Vedlige-

holdelsesudgifter, ansøgte Fakultetet om, at Professoren i almindelig Pathologi, i Lighed med hvad der var tilsigtet af Ministeriet i 1892, maatte faa Fribolig ved fornævnte Laboratorium.

I den af Universitetets Kvæstor afgivne Betænkning af 25de Juni 1898 udtaltes følgende: Det var ifølge Bevilling i Kirke- og Undervisningsministeriets Budget for 1893—94, at fornævnte Laboratorium fik nyt Lokale indrettet i den af Universitetets kemiske Laboratorium fraflyttede Ejendom i Ny Vestergade, og i Budgettet for 1894—95 blev der truffet Bestemmelse om Assistance, Inventarium og i det hele Driftsudgifter for det saaledes udvidede Laboratorium. Da de herved opnaaede Forhold for Laboratoriet imidlertid viste sig utilstrækkelige til at muliggjøre en fyldig og tidssvarende Undervisning i almindelig Pathologi, blev der ved Finansloven for 1898—99, jfr. Rigsdagstidende 1897—98 Tillæg B. Sp. 437—40, givet en Bevilling af 11058 Kr. 72 Øre til Byggearbejder og af 6033 Kr. til Indlæggelse af Vand- og Gasledning samt til Anskaffelse af Inventar og Instrumenter m. m., alt til en i høj Grad ønskelig Udvidelse af Laboratoriets Lokaler i Forbindelse med en bedre Udstyrelse af disse. Den aarlige Udgiftsforøgelse, som Gjennemførelsen af Formaalet for den saaledes en Gang for alle givne Bevilling vilde have til Følge, var Gjenstand for det nu fremkomne Andragende, der væsentlig var stilet paa, at Laboratoriet fra Begyndelsen af Efteraarshalvaaret 1898 vilde blive udvidet til omtrent sit dobbelte Omfang og beregnet paa det dobbelte Antal Arbejdspladser for Studerende. Om Assistance ved Laboratoriet vare de gjældende Bestemmelser, som ovenfor anført, givne ved Universitetets Budget for 1894—95, jfr. Rigsdagstidende 1893—94 Tillæg A. Sp. 967—70 og Rigsdagstidende 1893—94 Tillæg B. Sp. 275—76 og 443—44 samt Folkethingstidende for s. A. Sp. 2403—4. Medens der ikke var fremsat Forslag til Forøgelse af den herefter til videnskabelig Assistance bestemte aarlige Sum af 1200 Kr., ønskedes det for en Laboratoriekarl bestemte Beløb af 600 Kr. om Aaret forhøjet med 480 Kr. til 1080 Kr. Mod denne Følge af Laboratoriets og Undervisningens betydelige Udvidelse syntes der ikke at kunne være noget at erindre, især naar den forøgede Bevilling søgtes givet til manuel Assistance i det hele i Lighed med, hvad der, jfr. Folketingstidende 1893—94 Sp. 2403—4, i Rigsdagen blev gjort gjældende med Hensyn til den bestaaende Bevilling af Laboratoriets videnskabelige Assistance som en samlet Sum. De for Laboratoriet bevilgede Driftsudgifter, til Beløb 1800 Kr., vare, som ovenfor berørt, fastsatte ved Universitetets Budget for 1894—95, jfr. Rigsdagstidende 1893—94 Tillæg A. Sp. 979—80 og Rigsdagstidende 1893—94 Tillæg B. Sp. 285—86 og 445—46 samt Folkethingstidende s. A. Sp. 2403—4. At den bevilgede Udvidelse af Laboratoriet til det dobbelte Omfang med mange nye Lokaler og det dobbelte Antal Arbejdspladser for Studerende maatte føre til at ønske det nævnte Beløb af 1800 Kr. forøget med 1100 Kr., vilde i sig selv findes forklarligt. Allerede til Brændsel, Belysning og den i et Laboratorium særlig nødvendige Vask samt Rengjøring vilde der medgaa et betydelig større Beløb, og hertil kom, at den Udgift til Vedligeholdelse og Fornyelse af Apparater og Instrumenter samt til Anskaffelse af Kemikalier m. v., som maatte til, for at de mange nye

Arbejdspladser overhovedet kunde bruges, nødvendigvis vilde kræve en ikke lidet forøget Bevilling. Endvidere maatte det bemærkes, at Laboratoriet hidtil havde virket under en knap afmaalt Driftsbevilling, idet Forslaget hertil i Finanslovsforslaget for 1894—95 var opført med 2200 Kr., men under Finanslovens Behandling blev nedsat med 400 Kr. til de nuværende 1800 Kr., uden at der dog, jfr. Folkethingstidende 1893—94 Sp. 2403—4, blev taget Afstand fra den Tanke, at det bakteriologiske Studium i vore Dage maatte medføre en ret betydelig Udgift. Men naar der saaledes til de nye Driftsudgifter ikke kunde anvendes noget som helst af den nu bestaaende Bevilling, turde det fremsatte Forslag om en Forøgelse med 1100 Kr. saa meget mere ventes anerkjendt for at være vel grundet.

Med den ved Finansloven for 1898—99 givne Bevilling til Udvidelse af Laboratoriets Lokaler i Ejendommen Ny Vestergade Nr. 11 syntes det ogsaa at maatte bringes i Forbindelse, naar Fakultetet ansøgte om, at Professoren i almindelig Pathologi, hvem Laboratoriet er underlagt, maatte erholde den Bolig i denne Ejendom, der for Tiden var overdraget ham som Lejebolig mod en aarlig Lejeafgift af 800 Kr., overladt som Fribolig. Det herved for Statskassen bortfaldende aarlige Indtægtsbeløb fra Ejendommen, som Ministeriet, jfr. Rigsdagstidende 1892—93 Tillæg B. Sp. 321—24, havde taget i Besiddelse, vilde ikke nær udgjøre de 800 Kr., idet den anførte Professor med Overtagelsen af Boligen som Fribolig vilde komme til at udrede Skatter og Afgifter af Boligen samt dens indre aarlige Vedligeholdelse. Heller ikke i Principet syntes der at være Grund til at vente nogen Modstand mod det af Fakultetet her fremsatte Ønske. Af Folkethingstidende 1892—93 Sp. 2744—45, 4335 og 4370 viste der sig at have været Enighed mellem Minister og Rigsdag om, at Rigsdagen havde Medbestemmelsesret overfor Anvendelsen af den tidligere for Universitetets kemiske Laboratorium bestemte Bygning i Ny Vestergade, og at Professor Salomonsen skulde have Bolig i denne Ejendom, hvori det ham underlagte bakteriologiske Laboratorium var anbragt, mod en aarlig Husleje. Denne sidste Bestemmelse var en Afvigelse fra den iøvrigt ved Universitetet tilstræbte Plan at give Laboratoriets Bestyrere Embedsbolig ved deres Laboratorier. At Lovgivningsmagten i denne Stræben ikke blot havde holdt sig til saadanne Universitetslaboratorier, ved hvilke Indretningen af en Embedsbolig for Bestyreren var en historisk given Ordning, vilde formentlig findes antydet i Forhandlingerne i Folkethingstidende 1887—88 Sp. 4191 om Byggeforetagender ved Universitetet, idet Ordføreren, Dr. Pingel under Hensyn til det nye plantefysiologiske Laboratorium udtalte, at »i den Henseende har Udvalget ikke havt nogen Betænkelighed, at hvor som helst der er Laboratorium, der stadig skal passes, og hvor der er Arbejder, der ofte foregaa Dag og Nat, der er det en absolut Fordring, at Bestyreren bor i selve Bygningen«. At Professor Salomonsen alligevel ikke havde faaet Fribolig i den Bygning, hvori hans Laboratorium er anbragt, kunde ikke tænkes at hidrøre fra den formelle Omstændighed, at denne Bygning ikke opfattedes som en Universitetsbygning, men derimod betragtedes som tilhørende Staten, thi heri vilde der ikke være noget til Hinder for i Realiteten at tillægge den nævnte Professor samme Emolument som andre Universitetsprofessorer,

der ere Laboratoriebestyrere, ligesom der da heller ikke havde været Spørgsmaal om, at Universitetet for Laboratorielokalers Vedkommende skulde svare Lejeafgift til Statskassen. Men naar der da spurgtes om Grunden til den Stilling, der i denne Henseende undtagelsesvis var givet den nævnte Professor, laa Svaret formentlig ligefrem i Finansudvalgets Ordførers Udtalelser i Folkethingstidende 1892—93 S. 4335 om, at »Anvendelsen af den hele Bygning jo er rent midlertidig«. Det vilde ikke have været stemmende med Rigsdagens sædvanlige Forsigtighed i at afværge Overtagelsen af Forpligtelser under fremtidige, nu ukjendte Forhold, om der var givet Professoren i almindelig Pathologi et eventuelt Krav paa Fribolig, ogsaa i det Tilfælde, at Laboratoriet maatte blive flyttet andetsteds hen. I det væsentlige syntes imidlertid denne fra Hensynet til en uvis Fremtid hentede Betænkelighed at maatte være bortfalden, idet der ved Finansloven for 1898—99 var givet en betydelig Bevilling til, at Laboratoriet helt kunde indrette sig i sine nuværende Lokaler, og en Erhvervelse af Rigsdagens Samtykke til at give Professoren i almindelig Pathologi Fribolig vilde i hvert Fald kunne søges i en saadan Form, at hin Betænkelighed ganske faldt bort, naar det nemlig tydeliggjordes, at det kun var denne bestemte Bolig i sin Tilknnytning til det i samme Bygning anbragte Laboratorium, hvorom der var Tale.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 6te Juli 1898 til Ministeriet de i Andragendet søgte Forhøjelser og fornævnte Boligs Overdragelse som Fribolig til Professoren i almindelig Pathologi, mod at han overtog Skatter og Afgifter af Boligen samt dennes indre aarlige Vedligeholdelse, alt dog kun for den Tid, hvori det det nævnte Professorat underlagte Laboratorium for medicinsk Bakteriologi maatte have Plads i Bygningen.

Paa Finanslovforslaget for 1899—1900 blev derefter stillet Forslag om fornævnte Boligs Overdragelse som Fribolig, jfr. Rigsdagstidende Tillæg A. Sp. 1017—18, og om Forhøjelse af Universitetets Udgiftspost 1. d., den samlede Lønningssum, med 480 Kr. til Assistance og af Universitetets Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, med 1100 Kr., jfr. Rigsdagstidende s. A. Tillæg A. Sp. 1061—62 og 1075—76.

Forslagene blev vedtagne af Rigsdagen og Bevillingerne optagne paa Finansloven for 1899—1900.

— Det paa Finansloven for 1898—99 paa Universitetets Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, ekstraordinært bevilgede Beløb af 6033 Kr. til Indlægning af Vand- og Gasledninger i nogle under Laboratoriet inddragne Lokaler, til Anskaffelse af Instrumenter m m., jfr. Univ. Aarb. 1897—98 S. 693—98, blev paa Tillægsbevillingsloven for s. A. forhøjet med 650 Kr. 96 Ø., jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg B. Sp. 1873—74 og 1947—48. Laboratoriets Bestyrer havde i et af det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium anbefalet Andragende oplyst, at denne Merudgift skyldtes den Omstændighed, at Monteringsplanen, som var lagt til Grund for Udarbejdelsen af Andragendet om de 6033 Kr., senere var blevet noget forandret, da den stærke Indtegning af Deltagere til de bakteriologiske Øvelser havde gjort det nødvendigt om muligt at skaffe flere bakteriologiske Arbejdspladser, end oprindelig paatænkt. Det havde

oprindelig været Hensigten kun at indrette den ene af Laboratoriets to Kursussale til bakteriologisk Undervisning og at montere den anden alene med experimental-pathologiske Kursus for Øje, men ved Hjælp af enkelte mindre Byggearbejder samt ved nogen Forøgelse af Materiellet og Udvidelse af Gas- og Vandindlæget var det lykkedes at udstyre den sidstnævnte Sal saaledes, at den blev anvendelig til begge de nævnte Arter af Kursus, saa at der til bakteriologisk Undervisning eventuelt kunde raades over 31, højst 35, i Stedet for over 15, højst 17, Pladser.

b. Forhandlinger om Udvidelse af den serumtherapeutiske Afdeling i Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi og Oprettelse af et særligt Institut for Tilvejebringelsen af antidifterisk Serum.

Under 2den Juni 1898 udbad Kirke- og Undervisningsministeriet sig Konsistoriums Erklæring i Anledning af et fra Bestyreren af Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi, Professor, Dr. med. C. J. Salomonsen indsendt Andragende fra Overlægerne ved 52 Sygehuse om, at disse i større Udstrækning end hidtil maatte blive forsynede med antidifterisk Serum. Ministeriet bemærkede i denne Anledning, at det nærede Tvivl om, hvorvidt det var det bakteriologiske Instituts Opgave at forsyne alle Sygehuse med Serum vederlagsfrit, og at det derfor havde Betænkelighed ved at foreslaa de til Instituttets Udvidelse i dette Øjemed fornødne Midler, om hvis Størrelse iøvrigt intet var oplyst, bevilgede paa Universitetets Budget.

Konsistorium indsendte under 6te Juli s. A. en Erklæring af 26de Juni s. A. fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette udtalte, at det af flere Grunde ansaa det for i højeste Grad ønskeligt, at Staten vedblivende overtog Fremstillingen af antidifterisk Serum, saaledes at den Virksomhed der i de forløbne 3—4 Aar havde været drevet i den serumtherapeutiske Afdeling fortsattes og om fornødent udvidedes til et saadant Omfang, at det blev muligt at fremstille saa betydelige Mængder antidifterisk Serum, som Sygehuse saa indtrængende forlangte i deres Patienters Interesse. Ligeoverfor den Indvending, at man for det antidifteriske Serum ganske som for andre Lægemidlers Vedkommende kunde overlade Fremstillingen af Salget af det til private Fabriker, saaledes som f. Ex. Tilfældet er i Tyskland, maatte det bemærkes, at man da ogsaa — ligesom i Tyskland — vilde nødes til at oprette et særligt Institut, som havde den Opgave at kontrollere de private Fabriker, førend de bragtes i Handelen (som »Kgl. Preuss. Institut für Serumforschung und Serumprüfung« i Stieglitz ved Berlin), og hvis Drift var forbundet med store Udgifter. Naar man desuden betænkte, at Fremstillingen af antidifterisk Serum var saa besværlig og kostbar, at dette altid vilde blive en meget dyr Handelsvare, naar den skulde sælges fra private Fabriker, samt at Forudsætningen for, at man skulde sé gunstige Virkninger af Serumbehandlingen var den, at Midlet blev brugt i meget store Doser, vilde det vistnok allerede fra et rent økonomisk Synspunkt være at anbefale at bevare den nuværende Ordning i dens Grundtræk. Af samme Grunde vilde det ogsaa være uheldigt helt at give sig de udenlandske Fabriker i Vold og ganske opgive Fremstillingen af antidif-

terisk Serum her i Landet. Men hertil kom Hensyn af en helt anden og langt mere afgjørende Natur. Det maatte nemlig fastholdes, at man ingenlunde uden videre kunde parallelisere Fremstillingen af antidifterisk Serum med en hvilken som helst anden Medikamentfabrikation. Serumfremstillingens Teknik var vel i sine Grundtræk fastslaaet, men den var endnu forbunden med saa store og til Dels uberegnelige Vanskeligheder, at et Serum-Instituts Ledelse under ingen Omstændigheder vilde kunne betroes til Mænd, der ikke vare fuldt ud bakteriologisk og i det hele experimental-pathologisk skolede. Endvidere vilde Serumfremstillingen kun kunne foregaa i et Institut, der var forsynet med et experimental-pathologisk Laboratorium, og det vilde ifølge Sagens Natur blive Institutbestyrelsens Opgave ikke blot at skaffe Staten det nødvendige antidifteriske Serum, men ogsaa at følge med og arbejde med paa alle nærliggende Omraader, kort sagt beskæftige sig med alle den Art Undersøgelser, der dreje sig om bakterielle Gifte og Modgifte i Hygiejnens og Therapiens Tjeneste. Og disse Undersøgelser, hvis Betydning ogsaa for den praktiske Medicin Dag for Dag blev større, var det erfaringsmæssigt kun muligt at foretage i Institutter, hvor der arbejdedes med stort Materiale og med forholdvis store Pengemidler. En Opgivelse af Serumfremstillingen her i Landet vilde derfor i Virkeligheden blive ensbetydende med, at vore Medicinere ganske udelukkedes fra at arbejde med paa det ovennævnte vigtige Omraade.

Medens Fakultetet altsaa i høj Grad maatte tilraade, at Staten vedblivende overtog Fremstillingen af antidifterisk Serum i det Omfang, som var nødvendigt for at dække Landets Forbrug, og saaledes ogsaa drog Om-sorg for, at Serumfremstillingen foregik paa et efter alle Nutidens Fordringer udrustet experimental-pathologisk Institut, delte Fakultetet de i Ministeriets Skrivelse af 9de Juni 1898 udtalte Betæneligheder ved at give Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi denne Opgave at løse. Naturligvis kunde man give den serumtherapeutiske Afdeling en saadan Udvidelse, at det blev muligt for den at forsyne hele Landet med antidifterisk Serum. Dette vilde kræve en betydelig Forhøjelse af Afdelingens nuværende Annum samt en Bevilling en Gang for alle til Opførelse af en Hestestald og til Indretningen af et mindre Laboratorium, hvor der da helst maatte skaffes Bolig til den af det bakteriologiske Universitetslaboratoriums Assistenten, der skulde lede Afdelingen i en noget friere Stilling som Underbestyrer under Professoren i almindelig Pathologi.

Fakultetet nærede imidlertid, som alt ovenfor bemærket, Betæneligheder ved at stille Forslag herom, da en saadan Afdeling, selv om den kunde faa stor Betydning som Forskningsinstitut og Undervisningsmiddel, dog vilde faa en Hovedopgave, som nærmest interesserer Medicinalvæsenet, men navnlig fordi det i Øjeblikket ikke lod sig beregne, hvor stort et Omfang et saadant Serum-Instituts Virksomhed vilde antage under Experimental-Pathologiens rivende Udvikling. Fakultetet maatte derfor paa det mest indtrængende anbefale, at der gjordes Skridt til Oprettelsen af et efter alle Nutidens Fordringer udrustet Serum-Institut under Justitsministeriet.

Hvilken Ordning der da skulde træffes med Hensyn til den serumtherapeutiske Afdeling, vilde ifølge Sagens Natur komme til at afhænge af

det eventuelle Serum-Instituts Stilling og Organisation. Den serumtherapeutiske Afdeling havde nemlig i de forløbne fire Aar vist sig at være af stor Betydning for Undervisningen og Virksomheden i det hele i Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi ved det rige Materiale, som en saadan Afdeling altid frembyder. Det vilde derfor gjøre et stort Skaar i Laboratoriets Virksomhed som Undervisningsanstalt, hvis Afdelingen blev nedlagt, medmindre Laboratoriet samtidig fik Adgang til at benytte det eventuelle Serum-Instituts Materiale i Undervisningens Tjeneste. Det vilde næppe være forbundet med store Vanskeligheder at finde en Ordning, der muliggjorde en Samvirken mellem de to Institutioner til Trods for, at de vilde komme til at sortere under to forskellige Ministerier. Hvis en saadan Samvirken kom i Stand, vilde den serumtherapeutiske Afdeling selvfølgelig være at nedlægge; skulde den imod Forventning ikke vise sig gennemførlig, maatte man være betænkt paa, ogsaa efter Serum-Instituttets Oprettelse under Justitsministeriet, at bevare den serumtherapeutiske Afdeling, om end med en mere begrænset Virksomhed og deraf flydende formindsket Udgift.

Fra Kirke- og Undervisningsministeriet modtog Konsistorium under 24de September 1898 Meddelelse om, at det havde tilskrevet Justitsministeriet om fornævnte Sag og fra dette Ministerium modtaget en Skrivelse, hvori det — ved at fremsende en fra det kgl. Sundhedskollegium indhentet Betænkning, hvori Kollegiet næst at udtale sig for Oprettelsen af en egen Statsanstalt under Medicinalvæsenet til Tilvejebringelsen af antidifterisk Serum, havde henstillet, at Bestyrelsen for Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi blev opfordret til at udarbejde en Plan for en Anstalt med den nævnte Bestemmelse og for denne nærmere Ordning af dens Forhold samt et Overslag over Bekostningerne saavel ved dens Indretning som ved dens Drift, — havde anmodet Kirke- og Undervisningsministeriet om at foranledige den af Kollegiet angivne Opfordring rettet til fornævnte Laboratoriums Bestyrelse.

Efter Ministeriets Anmodning indsendte Konsistorium under 16de November 1898 en af Bestyreren af Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi, Professor, Dr. med. C. J. Salomonsen i Fællesskab med Arkitekt Clemmensen udarbejdet Plan for en Anstalt til Tilvejebringelsen af antidifterisk Serum samt Overslag over Bekostningerne herved og Anstaltens Drift.

I Rigsdagssamlingen 1899—1900 er derefter blevet fremsat et Forslag angaaende Tilvejebringelsen af fornævnte Anstalt.

— Paa Finanslovsforslaget for 1899—1900 blev der i Henhold til et af Konsistorium og det lægevidenskabelige Fakultet anbefalet Andragende fra Professor, Dr. med. C. J. Salomonsen paa Universitetets Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, stillet Forslag om et ekstraordinært Beløb af 13800 Kr. til Raadighed for den serumtherapeutiske Afdeling af Laboratoriet, for at den kunde blive sat i Stand til at fortsætte sin hidtilværende Virksomhed i Henseende til Fremstilling og Uddeling af antidifterisk Serum, dog saaledes, at de 3800 Kr. af de nævnte 13800 Kr. vare bestemte til at dække en Overskridelse af de for 1897—98 bevilgede 10000

Kr. Foruden disse 10000 Kr. for 1897—98 havde der tidligere ekstraordinært i det nævnte Øjemed været bevilget 15500 Kr. for 1895—96, 14000 Kr. for 1896—97 og for 1898—99 10000 Kr. Med Hensyn til, at de normerede 10000 Kr. stadig viste sig at være utilstrækkelige, bemærkede Professor Salomonsen, at dette havde sin Grund i den bestandig stigende Efterspørgsel efter antidifterisk Serum. Efter at Blegdamshospitalets Forsøgsrække over dettes Virkning havde givet udmærkede Resultater, turde der endog ventes saadanne Krav fra Sygehusene paa Tilsendelse af Serum, at han, idet han ansaa det for umuligt indenfor den givne Ramme for Serumfremstillingen at kunne tilfredsstille disse Krav, fremtidig maatte indskrænke Laboratoriets Virksomhed i denne Henseende til kun at fremstille en Brøkdel af det Serum, som der var Brug for, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1075—78. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1899—1900.

c. Tilvejebringelse af Lokaler til de fysiologisk-kemiske Øvelser for de lægevidenskabelige Studerende.

Fra det lægevidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 24de Maj 1898 et af Fakultetet anbefalet Andragende fra Bestyreren af det fysiologiske Laboratorium, Professor, Dr. med. C. Bohr om forskellige Foranstaltninger i det Øjemed at omdanne Laboratoriets Bygning saaledes, at der i denne kunde blive den hidtil savnede tilstrækkelige Plads til de fysiologisk-kemiske Øvelser for de lægevidenskabelige Studerende, og at Laboratoriets Opvarming og dets Kjælderrums Tørlægning kunde ske paa en tilfredsstillende Maade. Professor Bohr bemærkede, at der — efter at der i den erhvervede Ejendom i Fredericiagade var blevet Plads til Størstedelen af det hidtil i fysiologisk Laboratoriums egen Bygning opstillede zootomiske Museum, saaledes at derved Værelserne paa 2den Sal i sidstnævnte Bygning vare blevne disponible —, endelig var blevet en Mulighed for med Bibeholdelse af den nuværende Institutbygning at oprette et for det forøgede Antal Studerende tilstrækkelig rummeligt fysiologisk-kemisk Øvelseslaboratorium; der kunde da tilbydes samtlige medicinske Studerende Adgang til praktiske Øvelser, hvorved en betydelig Forbedring af den fysiologiske Undervisning vilde opnaas. Udgifterne, der vilde opstaa ved Omdannelse af Museumsværelserne til Laboratorium og den dermed følgende forandrede Anvendelse af en større Del af Laboratoriets tidligere Arbejdsrum, vilde efter Bygningsinspektørens Opgivelse blive c. 6300 Kr., hvortil kom til Inventarium i de nye Laboratorielokaler (Arbejdsborde, Stinkskaab og andre Skabe m. m.) 4200 Kr. Endvidere voldte Indretningen af Laboratoriets Opvarmning samt Kjælderrummenes Tilstand saa store Ulemper, at det, for at Laboratoriet skulde kunne benyttes tilfredsstillende, vilde være nødvendigt, at der paa disse Punkter indførtes Forbedringer. Hvad Opvarmningen angik, skete den i alle Rum ved Hjælp af gammeldags Kakkelovne, der fordrede en idelig Indfyring og Pasning, som det næsten var Laboratoriets Medhjælper umuligt at besørge tilfredsstillende sammen med hans øvrige Arbejde; tillige bleve Lokalerne daarligt og ujævnt opvarmede og der bortødsledes en betydelig Mængde Brændsel. En Foran-

dring til Magazinovne var derfor meget paatrængende; Udgifterne hertil vilde blive c. 2030 Kr. Til Afhjælpning af den store Fugtighed i Kjælder-rummene ved Dræning i Laboratoriets lille Gaard vilde medgaa c. 800 Kr. Endelig bemærkede Professor Bohr, at disse Forbedringer ikke vilde nødvendigjøre en Forøgelse af Laboratoriets Personale, idet den hensigtsmæssige Ordning af Rummene og Fritagelse for tidsrøvende Pasning af Kakkellovne vilde kunne opveje de Krav, der fulgte med Oprettelse af de nye Laborativærelser; heller ikke vilde nogen Forøgelse af Laboratoriets Annuum blive nødvendig.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 30te Juni 1898 Professor Bohrs Andragende. Paa Finanslovforslaget blev paa Universitetets Udgiftspost 3. g., det fysiologiske Laboratorium, optaget ekstraordinært 4200 Kr. til Inventarium og paa Udgiftspost 9. a. 2., Hovedstandsættelser, stillet Forslag om et Beløb af 9504 Kr. i fornævnte Øjemed, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1073—74 og 1089—90. Forslagene blev vedtagne af Rigsdagen og Beløbene optagne paa Finansloven for 1899—1900.

d. Bevilling til Ansættelse af en Assistent ved Undervisningen i medicinsk Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital.

Fra det lægevidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 22de November 1897 et Andragende om en aarlig Bevilling paa 1200 Kr. til Ansættelse af en Assistent ved Undervisningen i medicinsk Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital.

Fakultet oplyste i den Anledning, at det ved en i 1896 foretagen Omordning af forskellige Lokaler paa Hospitalet var lykkedes at indvinde nogle Værelser til et medicinsk-klinisk Laboratorium. Det var derved blevet muligt i større Udstrækning end tidligere at foretage klinisk-bakteriologiske og kemiske Undersøgelser. Betydningen af saadanne Undersøgelser tog Dag for Dag til, og det var af Vigtighed for Professoren i medicinsk Klinik at kunne demonstrere dem og forklare deres Betydning for medicinske Studerende, der i saa stor Mængde — omkring 50 ved Morgenklinikkerne og omkring 100 ved de kliniske Forelæsninger — søgte Undervisning paa Kliniken. Undersøgelser af denne Art krævede imidlertid saa megen Tid, at de kun ufuldkomment kunde udføres, saa længe Professoren stod uden nogen Assistance ved Undervisningen. Nominelt havde han til sin Hjælp ved de nævnte Undersøgelser en under det lægevidenskabelige Fakultet ved Hospitalet ansat klinisk Assistent, men for det første var det udtrykkelig bestemt, at denne Assistent ikke maatte benyttes ved Undervisningen, og dernæst havde det vist sig umuligt for ham samtidig at assistere alle fire Afdelinger paa Hospitalet. Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 13de December s. A. Fakultetets Andragende.

Paa Finanslovforslaget for 1899—1900 blev derefter stillet Forslag om Forhøjelse af Universitetets Udgiftspost 1. d., den samlede Lønningssum, med 1200 Kr. til Lønning for en klinisk Assistent ved Frederiks Hospital foruden den allerede ved dette ansatte kliniske Assistent. Ministeriet bemærkede i Motiverne, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1057—60, at der for sidstnævnte Assistent i Universitetets Budget for 1890—91,

jfr. Rigsdagstidende 1889—90 Tillæg A. Sp. 777—78, blev optaget en Lønning paa 600 Kr. og denne Lønning blev medregnet i den ved Lov af 12te April 1892 § 8 fastsatte samlede Lønningssum. Da der imidlertid med Aaret 1893 var indtraadt en Forandring i og en Udvidelse af de til denne Assistentplads hørende Funktioner saaledes, at Assistenten blev særlig knyttet til Hospitalets Laboratorium og dermed blev til Raadighed for samtlige Overlæger ved Hospitalet, medens han blev fritaget for at deltage personlig i Undervisningen, blev Lønningen for ham i Universitetets Budget for 1893—94 forhøjet med 600 Kr. til 1200 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1892—93 Tillæg B. Sp. 783—84 og 985—88 samt Folkethingstidende s. A. Sp. 4341 og 4467—68. Det havde senere vist sig, at allerede den nødvendige Laboratoriegjerning — f. Ex. Undersøgelsen af syge Stoffer som Urin, Blod og Exsudater med meget andet — hvis Betydning saavel for Sygebehandlingen som for Undervisningen stadig tog til, ikke kunde bestrides af denne ene Assistent saaledes, at alle 4 Afdelinger paa Hospitalet i rette Tid kunde faa de fornødne Undersøgelser udførte. Desuden var det blevet erkjendt, at Professoren i medicinsk Klinik under det store Antal af lægevidenskabelige Studerende ikke kunde undvære den Assistance ved Undervisningen i kliniske Øvelser og ved Tilsynet med de omtalte Studerende under disse, som den nævnte Professor oprindelig erholdt hos den nuværende kliniske Assistent, jfr. Rigsdagstidende 1889—90 Tillæg A. Sp. 777—78, men som man troede at kunne give Afkald paa, for at Laboratoriegjerningen kunde blive forsvarlig besørget. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1899—1900.

e. Overskridelse af de til Ombygningen af Ejendommen Nr. 18 i Fredericiagade og til Montringen af de dér indrettede udvidede Laboratorier bevilgede Beløb.

Paa Finansloven for 1897—98 blev paa Universitetets Udgiftspost 12 bevilget et Beløb af 209550 Kr. til Erhvervelse af Ejendommen Matr. Nr. 180 A. i Københavns Øster Kvarter, Gade Nr. 18 i Fredericiagade og til sammes Forandring til Brug for lægevidenskabelige Institutter, jfr. Univ. Aarb. f. 1897—98 S. 684—93. Af dette Beløb vare 172800 Kr. beregnede til Omkostninger ved Kjøbet af Ejendommen, medens 26750 Kr. vare anslaaede til Ejendommens Ombygning og Indretning og 10000 Kr. til Anskaffelse af løst og fast Inventar. Efter det lægevidenskabelige Fakultets Indstilling bevilgede Ministeriet under 4de Juni 1898, at sidstnævnte Beløb fordeltes saaledes: til det normal-anatomiske Laboratorium med 4257 Kr. 50 Ø., til det patologiske Laboratorium med 2056 Kr. 50 Ø., til det farmakologiske Laboratorium med 1877 Kr. 50 Ø. og til det hygiejniske Laboratorium 1808 Kr. 50 Ø.

Da det ved Ombygningen af fornævnte Ejendom viste sig, at den var i betydelig mere forfalden og tillige mere brandfarlig Tilstand, end man havde kunnet forudse, medførte Ombygningen en Overskridelse paa 12430 Kr. 41 Ø. Til 2den Behandling i Folkethinget af Forslag til Lov om Til lægsbevilling for 1898—99 blev der stillet Forslag om Bevilgelsen af sidstnævnte Beløb; ligeledes blev der stillet Forslag om Overskridelse af for-

nævnte Beløb til det normal-anatomiske, det farmakologiske og det hygiejniske Laboratorium med henholdsvis 2713 Kr. 57 Ø., 1100 Kr. 38 Ø. og 632 Kr. 60 Ø. samt endvidere om et Beløb af 675 Kr. 43 Ø. til Installationen af den kirurgiske Instrumentsamling i de nyindrettede Lokaler, hvortil der ikke tidligere havde været anslaaet noget Beløb, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg B. Sp. 1877—80. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, vedtaget af Rigsdagen og Beløbene optagne paa Tillægsbevillingsloven for 1898—99.

f. Erhvervelse af Etatsraad, Dr. med. & phil. Japetus Steenstrups Kraniesamling for det normal-anatomiske Museum.

Til Erhvervelse for det normal-anatomiske Museum af en af afdøde Etatsraad, Dr. med. & phil. Japetus Steenstrup efterladt Samling af Kranier blev der til 3die Behandling af Finanslovsforslaget for 1899—1900 stillet Forslag om Optagelse af et ekstraordinært Beløb af 1300 Kr. paa Universitetets Udgiftspost 3. h., det normal-anatomiske Museum. Ministeriet bemærkede, at Samlingen var tilvejebragt af afdøde Etatsraad Steenstrup ved Indsamlinger igjennem mange Aartier og væsentlig bestod af Kranier fra Stenkamrø, Tørvemoser og Udgravninger i Danmark, fremdeles af Kranier af Eskimoer o. a. Kraniernes Tal var omtrent 90, dertil kom en Del Kasser med andre Skeletdele fra de forskellige Udgravninger samt Kataloger og Breve, som vedrørte Samlingen. Denne var af sagkyndige Folk vurderet til 1300 Kr.

Professor, Dr. med. Chievitz havde som Bestyrer af Universitetets normal-anatomiske Museum, til hvilket den nævnte Samling eventuelt tænkte afgiven, i en Erklæring over Sagen udtalt, at han af flere Grunde maatte anse det for ønskeligt, at Samlingen erhvervedes for Staten. For det første burde dette ske af historiske Hensyn, idet Samlingen indeholdt en Del af det Materiale, hvormed en af den nordiske Arkæologis Grundlæggere havde arbejdet. Dernæst maatte det bemærkes, at den, foruden danske Oldtidskranier, der selvfølgelig burde have deres Plads i Landets egne Samlinger, tillige indbefattede en Del grønlandske Eskimokranier. Af saadanne Kranier, der nu til Dags bleve mere og mere vanskelige at erhverve, ejede vi allerede (i det normal-anatomiske Museum) en meget stor — maaske den største eksisterende — Samling, hvoraf iøvrigt en betydelig og fortrinlig Del var Gave fra afdøde Etatsraad Steenstrup; en saadan Samlings Værdi for antropologisk Undersøgelse beroede for en meget væsentlig Del paa, at den var tilstrækkelig stor til ved Exemplarernes Talrigbed at neutralisere Virkningen af individuelle Ejendommeligheder, og der var følgende al Grund til, hvor man havde et saa værdifuldt og rigt Materiale som det, vi allerede besad, at lægge Vind paa yderligere Forøgelse deraf. Hvad den opgivne Kjøbesum, 1300 Kr., angik, havde Professor Chievitz udtalt, at den var i Overensstemmelse og Analogi med de Priser, der sædvanlig blev betalt for slige Sager, naar de fremkom i Handelen, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg B. Sp. 1177—78 og 1359—60.

Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1899—1900.

g. Bevilling til Anskaffelse af Instrumenter og Apparater til Brug ved Undervisningen i Ophthalmologi.

Ved Skrivelse af 3die Juni 1898 indsendte det lægevidenskabelige Fakultet med sin Anbefaling til Konsistorium et Andragende fra Professor i Ophthalmologi, Dr. med. J. Bjerrum, hvori denne udtalte, at han allerede i længere Tid i høj Grad havde savnet forskellige Apparater og Instrumenter, som vare nødvendige til Brug ved Undervisningen og til Fremme af videnskabelige Undersøgelser. Han ansøgte derfor om en Bevilling paa 1500 Kr., for at følgende Apparater og Instrumenter kunde anskaffes og anbringes til Disposition for Professoren i Ophthalmologi foreløbig paa den af ham ledede Øjenklinik: 1. Forskjellige billedlige Fremstillinger af det normale og det syge Øje, der som Vægtavler kunde anbringes i Auditoriet, samt nogle Metalrammer til Glas til Skiaskopi og Refraktionsundersøgelse i det hele; Udgiften herved vilde blive 300 Kr.; 2. Westiens binokulære Cornealoupe med Laqueurs Belysningslinser til 200 Kr.; 3. En stor Elektromagnet til 400 Kr. og 4. Tschernings Ophthalmofakometer til 600 Kr. De anskaffede Gjenstande vilde selvfølgelig blive Universitetets Ejendom.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 1ste Juli 1898 til Ministeriet Professor Bjerrums Andragende og paa Finanslovforslaget for 1899—1900 blev under Universitetets Udgiftspost 7. d., Til Professoren i Ophthalmologi, Godtgjørelse for det til Undervisningen fornødne Lokale, videnskabelige Apparater og Hospital, opført ekstraordinært fornævnte Beløb af 1500 Kr. I Motiverne bemærkedes, at der ved Finansloven for 1882—83 første Gang blev bevilget et Beløb af 3000 Kr. til en Docent i Ophthalmologi, saaledes at 2000 Kr. heraf var at anse som Honorar til en midlertidig Docent og 1000 Kr. som Godtgjørelse til ham for det til Undervisningen fornødne Lokale, videnskabelige Apparater og Hospital. Efter at Docentpladsen paa Universitetets Budget for 1888—89 var bleven normeret som Professorplads og besat med Professor, Dr. Edm. Hansen Grut, blev ovennævnte Godtgjørelse til Professoren i Ophthalmologi i Universitetets Budget for 1892—93 bevilget med det forhøjede Beløb 1800 Kr. Saa længe denne Ordning, hvorefter den nævnte Professor for denne Godtgjørelse leverede Lokale, videnskabelige Apparater og Hospital, kunde bestaa, sparedes der aarlig for Universitetet et betydeligt Pengebeløb, og det syntes derfor at burde anbefales, at Professor Bjerrum for Universitetets Regning erholdt bevilget et Beløb til ekstraordinær Anskaffelse af Instrumenter og Apparater, som han for *Undervisningens* Skyld ansaa for nødvendige udover, hvad der under det ordinære Beløb af 1800 Kr. kunde ventes anskaffet som tjenlig for Klinikken i Ophthalmologi og derigjennem for videnskabelige Undersøgelser, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1087—88. Forslaget blev bevilget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1899—1900.

h. Bevilling til Anskaffelse af Instrumenter og Apparater til den psykiatriske Undervisning.

Fra det lægevidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 19de Oktober 1898 et Andragende fra Overlæge ved Kommunehospitalets 6te Afdeling, Dr. med. A. Friedenreich om en Bevilling til Universitetets psy-

chiatiske Undervisning. Denne foregik, som bekjendt, paa Kommunehospitalet, og Magistraten havde stillet Patienterne og et lille Auditorium til Disposition, og mere kunde det vel ikke nytte at forlange af Københavns Kommune. Men det var indlysende, at en psykiatrisk Klinik, der vilde løse sin Opgave blot nogenlunde, ikke kunde lade den pathologisk-anatomiske Undersøgelse af Sektionsmaterialet ligge ganske hen. I Udlandet var der ogsaa gjerne til de psykiatiske Kliniker knyttet et eller flere Laboratorier. Her i Landet maatte vi vel slaa stærkt af paa Fordringerne, men det vilde være højst ønskeligt at faa saa meget Materiel, at man kunde udføre de almindelige histologiske Undersøgelser af Hjernen. Lokale kunde nok skaffes paa Hospitalet, men Anskaffelse af Instrumenter var uundgaelig, og det vilde være nødvendigt at have lidt lønnet Assistance, da Pasningen af Præparaterne, Tilberedning af Snit o. s. v. var meget omstændelig og ikke altid kunde gøres efter Tid og Lejlighed, hvorfor Hospitalets Læger ikke alene kunde passe dette Arbejde. En medicinsk Student eller en Dame, som blev oplært dertil, vilde være tilstrækkeligt. Udgiften vilde blive: Et første Klasses Mikrotom 600 Kr.; en Thermostrat 200 Kr.; en mindre Frysemikrotom 200 Kr.; et Skab med Reagensflasker 200 Kr.; Bøger, Glas og andre Utensilier 300 Kr., ialt 1500 Kr.; samt følgende aarlige Beløb: Assistance 800 Kr.; Vedligeholdelse, Kemikalier etc. 200 Kr., ialt 1000 Kr.

Fakultetet anbefalede, at der, under Forudsætning af at Kommunehospitalet stillede et særligt Laboratorieværelse til Raadighed for den psykiatiske Klinik, søgtes bevilget 1500 Kr. en Gang for alle til Anskaffelse af de Instrumenter, som Overlæge Friedenreich maatte finde nødvendige for Undervisningen, saaledes, at de indkøbte Gjenstande blev Universitetets Ejendom. Derimod kunde Fakultetet ikke tilraade, at der af Staten søgtes bevilget noget aarligt Tilskud til Lønning af en Assistent m. m., da Udredelsen af et saadant maatte antages nærmest at tilkomme det Hospital, ved hvilket Dr. Friedenreich var Overlæge.

Konsistorium sluttede sig i Skrivelse af 10de December s. A. til Ministeriet til Fakultetets Anbefaling. Til 2den Behandling af Finanslovsforslaget for 1899—1900 blev derefter under Universitetets Udgiftspost 7. stillet Forslag om et Beløb af 1500 Kr. til Anskaffelse af fornævnte Instrumenter, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg B. Sp. 293—94. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1899—1900.

i. Forøgelse af Antallet af lægevidenskabelige Kandidater, der samtidig gennemgaa det befalede kliniske Kursus paa den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse.

I Anledning af en Indstilling fra Overaccoucheuren ved den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse, Professor, Dr. med. Leop. Meyer angaaende de lægevidenskabelige Kandidaters Uddannelse paa Stiftelsen, meddelte Kirke- og Undervisningsministeriet under 4de Marts 1899 Tilladelse til, »at fremtidig indtil 8 lægevidenskabelige Kandidater, i Stedet for som hidtil 6, ad Gan-

gen gennemgaa det befalede kliniske Kursus ved Stiftelsen«. Det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium havde anbefalet Professor Meyers Andragende.

VIII. Universitetets Forhold ud ad til.

1. Det andet nordiske akademiske Møde i Göteborg i 1899.

I Marts 1899 modtog Universitetet fra Göteborg Högskola Indbydelse til at lade sig repræsentere ved det andet nordiske akademiske Møde, der agtedes afholdt i Göteborg i Dagene fra 18de til 20de Maj s. A., saaledes at Antallet af Repræsentanter for Universitetets Lærere blev 9 og for Studenterne 9. Efterat Konsistorium havde indhentet Meddelelse fra Fakulteterne om, hvilke Lærere der vare villige til at deltage i Mødet, blev som Universitetets Delegerede udsete: Universitetets daværende Rektor, Professor, Dr. med. C. M. Reisz samt Professorerne, Lic. theol. L. W. Schat Petersen, J. C. Jacobsen, Dr. juris W. Scharling, Dr. med. C. J. Salomonsen, Dr. med. C. Gram, Dr. juris Joh. Steenstrup, Dr. phil. Kr. Erslev og Dr. phil. Jul. Petersen. Af disse blev dog Professor Reisz ved Sygdom hindret i at deltage i Mødet. Som Studenternes Delegerede mødte 6, valgte af Studenterforeningen, og 3, valgte af Studentersamfundet.

Paa Mødet blev forhandlet angaaende Midlerne til at fremme en nærmere Forbindelse mellem Nordens Universiteter og vedtaget Resolutioner om at virke hen til Dannelsen af et nordisk Universitetsfond til dette Formaalets Fremme, Afholdelse af Specialmøder for akademiske Lærere og Studenter, Etablering af kortere Forelæsningsrækker og Kursus, hvortil Adgangen stod aaben for den studerende Ungdom fra Nabolandene, Udgivelse af en fælles nordisk Universitetspublikation, Udvexling af Forelæsningsfortegnelser og disses Udgivelse før det foregaaende Halvaars Slutning, Stipendiars Nydelse ogsaa under Ophold ved andre nordiske Universiteter m. m. Om Forhandlingerne henvises iøvrigt til den om Mødet udgivne Beretning samt til Universitetets Aarbog for næste Aar angaaende de i dette Aar fremsatte Forslag til Samvirken mellem Nordens Universiteter.

— Efter Indstilling fra Konsistorium bevilgede Ministeriet ved Skrivelse af 19de Maj 1899, at der til Godtgjørelse af Rejseudgifter for Universitetets Lærere og de af Studenterne valgte Delegerede maatte afholdes et Beløb af 540 Kr., med Halvdelen paa Universitetets og Halvdelen paa Kommunitetets ekstraordinære Udgifters Konti for Finansaaret 1899—1900.

2. Det af den akademiske Lærerforsamling nedsatte Udvalg for folkelig Universitetsundervisning.

I Maj Maaned 1898 modtog Universitetet en Skrivelse fra den Forening, der siden har konstitueret sig endelig under Navn af *Folkeuniversitetsforeningen i Kjøbenhavn*. Det meddeltes heri, at Foreningen efter Indbydelse af 7 Arbejderforeninger var blevet dannet af en Række kjøbenhavnske Foreninger, der alle mødtes i det Ønske hos os at faa indført